БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

47-дохи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 265 (12167)
1969 оной
ноябриин 12,
среда

Сэн 2 мүнгэн

…НИНЭЙ …ЁОЛНУУДЫЕ …ДАЛАГТЫ!

…мои барнһан хүн… Манай ажабайдалай энэ үзэг… гүнзэгы удхатай. Бүхы ажамдаралта юумэн гэ…рүүлдэг, тэрээн шэнги хэдэн олон миллион совет …скэ зохёолнууд тээшэ эрмэлзэдэг лэ. Үзэл бодо…ленинскэ номуудһаа олон миллион совет хүнүүд …на, ажабайдалай тон шухала асуудалнуудта ха…баһа, асарн ехэ туйлалтнуудые амжахын тулада …э шадал нэмэнэ.

…-ленинизмын сурталүнэн зүб байһан тула…сэтэй гэжэ хэлэхэл ёһоороо хэлэнэбди. Энэ …өөрөө научна, революционно теори мүн. …о тэмсэлэй бүхы намтар, социалис бай…лайса энэ теориин үнэн зүб ба мүхэшэгүй бай…үлжа байнал. Манай парти, совет арад оюун …о үзэл бодолойнгоо энэ хурса зэбсэгые нан…лан хамгаалдаг, ленинизмын сурталые хэлбэри…гадаг, ухаансар ёһоор хүгжөөн, тэрэнээ тэмсэлдэз, …э хэрэглэдэг юм.

…й зүбшэхэ хэрэгтэй болоод байна»,—гээд В. И. …ог һэн. Маркс, Энгельсэй хэтэдээ мүнхэ зохёол…И. Ленин бүхы наһаараа уншадаг, дахин дахин тэ…ыг байһан, коммунизмын гурим ёһонуудай научна …дээнһээ олодог байһан, шэнэ шэнэ зорилгонуу…э онол арга, гурим ёһо олодог байһан шуу. Маркс, …рин орохо, тэдэнине буруушааха ябадалые тэсэхэ …жэ бэшэгүүдэйнгээ нэгэн соо В. И. Ленин эрид …үүлээ бэлэй. «Эдээнһээ һургаал абаха ёһотой. Энэ …һаа хазагайрха ёһогүйбди».

…й зүбшэхэ хэрэгтэй»—гэһэн манай партиин энэ …даа совет хүнүүдэй эгээл шухала эрилтэ болонхой. …ой түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэлтэй даша…вождиин ажабайдал, ажал ябуулга, үзэл бодолой, …асуудалнуудаар бэшэһэн зохёолнуудыень ажал…гааа гүн гүнзэгыгөөр шудалха хүсэл эрмэлзэлгэ…нь ойлгосотой. Хэдэн олон миллион хүдэлмэри…д, наука ба культурын ажал ябуулагшад, сэрэг… зохёолнуудые саг үргэлжэ уншана, революцион…хаансар ёһоор хэрэглэхэ һургаалдань һурана.

…шудалхын, хэрэглэхын тулада бүхы арга боломжо…лонхой гээшэ. Совет засагай оршон мандажа бай…э В. И. Ленинэй зохёолнууд СССР-эй болон хи… оронуудай арадуудай зуун хэлэн дээрэ 350 мил…р 10 мянга дахин хэблэн гаргагдаа. Ленинскэ ойдо …дэн зуугаад элдэб номууд хэблэн гаргагдана. …й зохёолнуудай согсолборн 55 ботёор хэблэн гар…Ленинскэ зохёолнуудай шэлэмэл гурбан боти хэб…Ильичэй хэдэ хэдэн зохёолнуудһаа бүридэһэн биб…даа ехэ һайн бэлэг болохо юм.

…зохёолнуудые гүн гүнзэгыгөөр шудалха гээшэ …эгээл гайхамшагта һургуули, манай хэрэгэй үнэн …этигэхэ һургуули мүн болоно. Ингэжэ шудалха…дэм мэдэрэл баяжуулна, научна үзэл бодолоо дээ…туһална, элдэб олон хэрэг үйлэнүүд соо хараа шу…агүй, марксизм-ленинизмын үзэл бодолой талаһаа …хаража үзэхэ, шуумгай эдэбхитэйгээр хүдэлхэ, гол …а алдахагүй—эдэ бүгэдэндэ туһална бшуу. Энэ ехэ …ын үедэ партийна организацинууд марксистско-ле…суртал шудалха, дэлгэрүүлхын тулада хүдэлмэрээ …коммунистнуудай, бүхы ажалшадай политическэ һү…һайжаруулхын тулада ажал ябуулгаяа улам шан…э жэлдэ партийна һуралсалда 15 миллион гаран …, коммунизм байгуултын, дэлхэйн социалис бай…хүгжөөхэ, уласхоорондын революционно хүгжэл… шухала асуудалнуудтай нягта холбоотойгоор ле…олнуудые шудалха хэрэгтэ гол анхарал хандуу…КПСС-эй болон уласхоорондын коммунис хүдэлөө…бэринүүд болон документнүүдые гүн гүнзэгыгөөр …рэгтэ мүн лэ ехэ анхарал табигдана.

…лион хүнүүдэй һуралсадаг ленинскэ университет …амжалтатайгаар эхилээ. Занятинуудай шанар һай…теоретическэ хэмжээень дээшэлүүлхын, тэдэнэй …хын тулада бүхы хэмжээ абаха, хүнүүдэй ухаан …э сэдьхэлдэ илангаяа политическэ талаар нүлөө …ын тулада оролдохо шухала. Пропагандистнарай …а эдэ бүгэдэнэй ехэнхиин дулдыдаха байһаниинь … Тиимэһээ партийна комитедүүд пропагандистна…ческэ эрдэм, методическа шадабари дээшэлүүлхын …һаналаа табижа байһаниинь мэдээтэй.

…асуудалнуудые өөһэдөө ойлгожо, тэдэнээ бодото …торческо ёһоор хэрэглэжэ һургаха гээшэ тон шу…изм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые, пар…нтнүүдые хүн бүхэнэй бэеэ даагаад шудалха гээшэ …о үзэл бодолые гүн гүнзэгыгөөр үзэхэ гол арга … В. И. Ленинэй ажабайдалые, ажал ябуулгые, …олнуудые шудалжа эхилһэн хүнүүдтэ али боло…а хэрэгтэй. Тиимэ онол арганууд яһала олон. Лек…конференцинүүдые үнгэргэхэ, ленинскэ уншалга, …үулинууд, ленинскэ урогууд гэхэ мэтэнүүд болоно. …й ашаар ажалшад марксизм-ленинизмын класси…олнуудые гүн гүнзэгыгөөр шудалха аргатай боло…джанска ССР-эй зарим зарим городуудта ленинскэ …эрнүүд амжалтатайгаар үнгэргэгдэдэг болонхой.

…а Совет гүрэнэй хараа шугамтай, үдэр бүриинь …тай ленинскэ үзэл сурталай нягта холбоотой бай…гүнзэгыгоор дэлбэлэн харуулха, нийтын хүгжэлтын… …й тэмсэлэй мүнөө үеын шухала асуудалнуудые …хараа шугамай ёһоор бодомжолон үзэхэ хэрэгтэнь …нүүд, журналнууд, радио ба телевидени хүнүүдтэ …атай.

…үедэ ленинскэ үзэл бодолой, теоретическэ баялигые …й шудалха дуратай болоһониинь һүүлэй үедэ улам …хай. Вождиин биографи шудалдаг кружогууд оло…измын шухала шухала асуудалнуудые үзэхэ се…залуушуулай дунда ехэ суутай болоо. Хэдэн арбаад …бүүд, басагад Ильичэй зохёолнуудые шудалха …эбүүдые табяа. Библиотекэдэ ябадаг залуу хүдэл… 68 процентнь В. И. Ленинэй зохёолнуудые саг үр…даг гэжэ Горьковско автозаводто һаяшаг хэгдэһэн …ска шэнжэлэлгэ тодоруулба. Магнитогорскын цент…иотекэдэ ном абадаг залуушулай арбан хүн бүхэ…ь ленинскэ номуудые абадаг байба. Комсомолой …ленинскэ зачедууд хадаа революционно үзэл бодо…е шудалан ойлгохо, вождиин захяануудые дүүргэхэ …сомол бүхэнэй тоосооной ёһото һургуули мүн боло…э үзэл сурталые, политическэ литература шудалха …д, басагадай хүсэл эрмэлзэлые саашадаашье бү…жэхэ, дэлгэрүүлхэ шухала. «Бүхы манай залуу…й суртал мэдэхэ ёһотой, Ленин мэтээр ажаһууха …ёһотой»,—гээд «ВЛКСМ-эй 50 жэл ба залуушуу…ые ёһоор хүмүүжүүлхэ зорилгонууд тухай» гэһэн …ЦК-гай тогтоол соо хэлэгдэнэ.

…һургаал абаха гээшэ үзэл сурталыень, гурим ёһо…гүн гүнзэгыгөөр шудалха, тэдэнийс өөһэдынгөө үзэл …хо, тэдэниие үдэр бүриингөө ажабайдалда хэрэглэ…, теори шудалха хэрэгые коммунизмын илан манда…тэмсэл ба ажал хэрэгтээ нэгэдүүлжэ шадаха гэһэн ….

…ис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын …хы коммунистнуудта, общественные социалис ёһоор …үбилгахын түлөө бүхы тэмсэлшэдтэ, хүгжэлтын ба …лай бүхы тала баригшадта иимэ халуун уряалтай… …һэн гэбэл:

…й зохёолнуудые шудалагты! Ээрхэг түримхэйшүүл… …мүлжэгшэдтэ эсэргүүгээр тэмсэхэ, социализмын …дыдалай түлөө тэмсэхэ барагдашагүй хүсэл зориг …оо олохолта. Эдээнтэй танилсаад байхадаа манай үе …люционно арга боломжонуудые улам тодоор хараха…үетэндэ туһалха лэ… Ленинизм мандаха бол-

(«ПРАВДЫН» түрүү бэшэг).

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ—ОНСО АНХАРАЛ

- *Үбһэ тэжээлээ бүхыдэнь буйлуулжа, тусхай хэмээр, хобоо хобто соо хэжэ, малдаа үгэхэ.*
- Дулаан байра, зөөлэн, хуурай дэбдихэр—тэжээлэй хахадыень арьбалха.
- Малаа шахан таргалуулха, һү шэмыень дээшэлүүлхэ—үбэлжэлгын гол эрилтэ.

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз олон һалбарита ажахы болоно. Эдэ һалбаринуудынь жэл бүри ехэ олзо доход үгэдэг юм. Ингэжэ ажахынь 1 миллион 100 мянган түхэриг доходтой болонхой.

Колхоздо мүнөөдөө 4000 эбэртэ бодо мал, 31000 хонин тоологдоно. Эдэ бүгэдэ малынь мүнөө үбэлжэхөөр хараалагданхай. Тиимэһээ колхознигуудай урда малайнгаа үбэлжэлгые түгэс һайнаар үнгэргэхэ асуудал табигдана. Энэ асуудалые нолхозой эдэбхитэд үшөө халуун намар байхада хаража үзөөд, болохотой хэмжээнүүдые абаа. Колхоз дотор энээнһээ гадуур шиидхэхэ асуудалнууд олон даа. Тиимэһээ ажахын правлениин гэшүүд сугларжа эдэ бүгэдэез зүбшэн хэлсэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Баян-Голой сомоной Соведэй түрүүлэгшэ П. Ш. Ламатханов, колхозой түрүүлэгшэ Л. Б. Раднаев, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, Социалис Ажалай Герой Ш. Л. Цыремпилова, колхозой партийна организациин секретарь Б. Б. Ринчинов, ажахын главна зоотехник Б. А. Ринчинов гэгшэд ажал хэрэг тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ЖЭШЭЭТЭ МАЛШАН

Май һарын һүүл багта Евдокия Цыденова даажа абаһан хашараг, бурунуудаа Тапхар гэжэ зүнай бэлшээридэ туужа абаашаһан юм. Тэд бэлшээриин ногоон гандажа, газарай хүрьһэн хирпиисэ шэнги хаташаһан, айхагүйшье хүнэй сошохо үе һэн бэлэй. 113 хашараг, буруу нуур намаг зайжа ургаһан ожорһо хулһан дээгүүр бэлшээжэ, малайнгаа шэгнүүр яһала нэмээжэ шадаһан байна.

Евдокия Цыденова Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшадай дунда үнинэй суурханхай. Жэлһээ жэлдэ шэнэ гүүртэ тушаажа абаад, холын бэлшээридэ гаргажа, аза талаантай шэнгеэр малаа һайнаар таргалуулдаг юм.

Баян-Голой совхозой үүсхэл дэмжэлсэн, Евдокия Цыденова малаа һайнаар таргалуулха гэжэ ехэ оролдосотойгоор мүнөө ажаллажа байна. Октябрь һарада энэ хашараг бүхэниинь дунда зэргээр 220 килограмм татажа байгаа.

Вл. БАЯНДУЕВ.

—●—

ГАБШАГАЙ АЖАЛ

Хяагтын аймагай, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой малшад энэ жэлдэ 4500 центнер мяха гүрэндэ тушааха ёһотой аад, ноябрь һарын эхеэр 4871 центнер мяха гүрэндэ тушааба. Абаһан уялгаяа 110 процент дүүргэнхэй.

Габшагай энэ ажалда нилээд ехэ хубитаяа оруулһан малшад Б. Ранжуров, П. Аносов болон бусад зунай болон намарай һаранuудта хашараг, бурунуудые сүүдхэ бүри дунда зэргээр 1000 граммаар нэмээбэ.

Үдэрынь наратай дулаан, игаабари байбашье, һүниндөө эрид хүйтэржэ, үбэлэй сагай газаа орожо ерэһэниие һануулна. Тээсгэн бидэ мал шахалгын Хориин совхозой хэдэн гүүртэнүүдтэ ябаабди.

Хаа хаанагүй малшад, хонишод үбэлэйнгөө байрада зелёнко һолоомо зөөжэ, хорёо хотоёо заһажа, гэр байраяа дулаалжа байна. Энэ тэндэ һүхэ хюрөөгэй абяан таһарнагүй.

Манай ерэхэдэ малшан Балдоржо Жаповай гүүртэдэ дархашуул Эрдэни Гармажапов, Цырен-Даша Доржиев гэгшэд заядажа түлжүүлхэ тугалтай үнеэдэй үбэлжэхэ хашаа шэнээр барижа дүүргүүтэй байба. Балдоржо Жапов өөрөө баһал эдэндэ туһалжа, һахы һалаг хүдэлнэ.

— һаянай яһала дулаан байһанаа, ингээд гэнтэ хүйтэрхэшэгтэй болоод байна. Эртэнһээ үбһэ, зелёнко, һолоомо һайса зөөлгэжэ абаха болоо. Ингэжэ байһаар хүйтэндэ дээрээ ортогшобибди,—гээд Балдоржо өөрөө мори тэргэдээ һуугаад, отделениин конторо тээшэ ошоо һэн.

Отделениие эрхилэгшэ Ц. Э. Ламбарабжаевта гүүртынгээ байдал тэрэ хөөрэжэ үгэбэ. Удааншье болонгүй томо тэргэ дээрэ ноб ногоохон зелёнко обойтор ашаад, трактораар шэрүүлжэ, гүүртэдээ абаашаба.

БҮХЫ ЮУМЭНЬ БЭЛЭН

Тиихэдэ жэжэ буруу, тугалнуудаар олон ондоошье гүүртэнүүдтэ зелёнко ехэ буулгагдаа бэлэй. Һаахи хүйлааһатай эдэ үдэрнүүдтэ тугалнууд һайхан зелёнко эдижэ, дулаан байрада байжа, хүсэ тамираа алданагүй бшуу.

Балдоржо эдэ үдэрнүүдтэ гүүртэдээ нарай малнуудаа харалсажа байһанаа, һүүлээрнь хашаагаа барижа дууһалсахала, үбэлжөөндөө баһал ерээ һэн. Үбэлжөөндэнь хэхэ ажал нилээд ехэ байгаа.

Гадна газаахи зелёнкын хоёр томо һүриие малай эдихэ, гэшхэхэгүйн тулада хорёолоо.

Тиигэжэ эртэнһээ һанаагаа табижа, эдэ бүхы хүдэлмэриие үбэлжөөндөө бууһаа урид барилгашадтаяа хамта сүм хэжэ дүүргээ һэн. Хашаа хорёогойнгоо хуушан шэбхэ бульдозероор түлхижэ гаргуулаа. Гүүртынгээ хажуугаар урдадаг Хара горхоной эрьедэ бишыхан бани өөрөө шэнэ модоор сабшажа баряа юм.

Таряалангай һолоомо, зелёнкын хуряагдамсаар Балдоржо Жаповтан үбэлжөөндөө бууба.

Мүнөө үедэ тэрэнэй харууһалдаг мал энхэ талын шэмэтэй зелёнкын, һолоомын узуурта зоргоороо бэлшэжэ, таргална, тэбеэрнэ. Тэрэнэй гүүртын 80 гарап тугалнууд сентябрь соо хамта дээрээ 21 центнерээр шэгнүүрээ нэмээгээ. Тиихэлээрээ сүүдхэ бүридэ тугал бүхэн шэгнүүрээ 870 граммаар нэмээһэн болоно бшуу. Тэрэнэй гүүртэһээ тугалайнь таһалагдаад байхадань, 120 толгой тугаллаха үнеэд үбэлжэхөөр үлэхэ юм. Тугалдаа хүхүүлхэ үнеэдүүдэйнь хүсэ шадал һайн.

Ингэжэ эртэнһээ дулаан байрадаа ороод, үбһэ тэжээлээ зүбөөр гаргашалан, харзын сэбэр үһаар малаа ундалуулжа, үбэлэй шэмэрүүн хүйтэн болотор хүсэ шадалыень табюулхагүй, һайнаар үбэлжэхэ, хүйтэниие дабаха хүсэлэнтэй.

Ж. БАДМАЕВ.

Хориин аймаг.

РСФСР-эй ОТЛИЧНИГУУД

Агуу ехэ Октябриин социалис революциин урда тээ дэлгэрһэн мурысөөндэ оролсоһон коллективүүдэй хүдэлмэришэд, алба хаагшад эдэ үдэрнүүдтэ бэрхээр ажаллажа, шалгарһан байна. Мурысөөндэ эрхимлэһэн «Бурятцелинстрой» трестын, Буряадай АССР-эй ажалшадай эрилтэ хангадаг предприятиин министерствын бүлэг хүдэлмэришэдые «РСФСР-эй социалис мурысөөнэй отличник» гэһэн значогоор шагнаха тухай тогтоол республикын Министрнүүдэй Совет, Профессиональна Союзуудай областной Совет баталан абаа.

Тэдэнэй дунда Хурамхаанай барилга-хабсаралгын гурбадахи управлениин модошо дархан С. П. Афанасьев, экскаваторай машинист А. Ф. Бронт, Хориин аймагай экскаваторщик П. Д. Ботов, Галуута-Нуурай модошо дархан В. Ф. Тюрин, «Индпошив» гэжэ оёдолой нэгэдэлэй асхагша Р. Ц. Дандарова, оёдолшод А. М. Мункоева, Г. К. Митькина, Серовой нэрэмжэтэ мебельнэ фабрикын модошо дархашуул Г. В. Афанасьев, Н. П. Быков болон бусад хамтадаа 41 хүн бии.

ОЛООР, ҺАЙНААР…

Хүдөө ажахын техникэ түргэнөөр, һайн шанартайгаар заһабарилха талаар социалис мурысөөндэ «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй Сэлэнгын аймагай отделени (түрүүлэгшэнь Ц. Балданов, главна инженерынь Д. Кречетов) эрхимлэжэ гараа. **Эдэнэр трактор заһабарилха 10 һарын түсэб үлүүлэн дүүргээд, түсэбһөө гадуур тракторай 21, автомашинын 11 мотоор заһабарилһан байна.**

Үнгэрһэн октябрь һарада түсэбһөө гадуур 1 трактор, 2 комбайн бэлэн болгоо.

Энэ отделениин мастерскойдо трактор, машинанууд һайн шанартайгаар заһабарилагдаа.

В. ШАФИРО,
«Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй заһабарилгын управлениин начальник.

ЭРТЭЭНЬЭЭ БЭЛДЭНЭ

Улаан-Үдын аймагай «Пригородный» совхоздо 10000 дүрбэлжэн метр дулаан теплицэнүүд баригданхай юм.

Энэ жэлдэ бүхы байра соогоо үгэрсэ тариһан байгаа. Нэгэ квадратна метр бүриһөө 13,6 килограмм ургаса хуряажа абанхай. Бүхы дээрээ 1241 центнер үгэрсэ хуряажа абаад, 49 мянган түхэриг олзо оруулаа.

Мүнөө эндэхи ажалшад ерэхэ жэлэй март һарада ургаса хуряажа эхилхын тула ехэ ажал хэжэ байна. Теплицэнүүдые дулаалжа, наг шэбхэ зөөжэ, зуруудуудые хэжэ байнхай. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулан үндэр социалис уялга абажа, элбэг овощ хуряажа абахаар хараална.

Н. СУЗДАЛЕВ.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

ПРОМИНСКИИН НЭРЭМЖЭТЭ ШАНГАЙ ЛАУРЕАДУУД

Борзинско районой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай коллектив Забайкалида милициин түрүүшын отрядуудые эмхидхэн байгуулагша Леонид Проминскиин нэрэмжэтэ шанда хүртэбэ. Энэ шангые Шэтын облгүйсэдкомой УВД-гэй коллеги олгоһон байна.

1905 онһоо большевигүүдэй партиин гэшүүн болоһон Л. Проминский революционно ажал ябуулгынгаа түлөө хаанта засагай сүүдээр 4 дахин сүүдлэгдэһэн, 1917 оной мартда түрмэһөө гараһан юм. Энэ хүн В. И. Лениниие һайн мэдэхэ байгаа. Тэрэнэй эсэгэ, хүдэлмэришэн-революционер Ян Проминский Шушенск тосхондо Владимир Ильичтэй сугтаа сүлэлгэдэ байжа гараһан.

Л. Проминский милициин органуудые эмхидхэхын тула Шэтэдэхи ДВР-гэй дотоодын хэрэгүүдэй министрэй түлөөлэгшөөр 1920 ондо томилогдоһон юм. Забайкалида шэнэ засаг тогтоон байгуулхын түлөө милициин түрүүшын отрядууд хүшэр хүндэ байдалда тэмсэдэг бэлэй. Тэдэнэй баатаршалтанууд, Л. Проминскиин ажал ябуулга Забайкалиин милициин хүдэлмэрилэгшэдтэ үльгэр жэшээ ходо болодог байһан.

(ТАСС).

ХЭЛСЭЭНҮҮДТЭ ГАР ТАБИГДАА

СССР Суданай Демократическа Республика хоёрой хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаа холбоо үргэдхэхэ тухай хэлсээндэ Москвада, ноябриин 10-да гар табигдаба.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, Суданай Демократическа Республикын Революционно соведэй Түрүүлэгшэ, премьер-министр, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша, генерал-майор Джафар Мохаммед эль-Нимейри гэгшэд хэлсээндэ гар табяа.

ШЭЛ БҮТЭЭН ГАРГАНА

…н чэлэй заводой …рба һарын түсэб… 152 мянган дүр…һайн шанартай шэл … 142 мянган түхэ…предприятидаа оруу…сэб юһэн һара соо дүүргэһэн юм. Түрүү хүдэлмэришэд Яковлев, Бутаков, Галяков гэгшэд халаан бүриингөө даабари 35—40 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, олоной дунда мэдээжэ болонхой. Эдэнэр бүхы амжалтаяа В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн һайндэртэ зорюуланхай.

…сандровна Гришина…эа буйлуулдаг цехэй …рбан һарынгаа ту…

А. МУРЗИНЕНКО.

КПСС-эй ЦК-да УУЛЗАЛГА БОЛОБО

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Советскэ Союзда гүрэнэй хэрэгээр айлшалан ерэһэн Суданай Демократическа Республикын Революционно соведэй Түрүүлэгшэ, Премьер-Министр, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша Джафар Мохаммед эль-Нимейри гэгшэтэй ноябриин 10-да КПСС-эй ЦК-да уулзаба.

Суданай талаһаа Революционно соведэй гэшүүн, ДРС-гэй оборонын министр Хасан Аббас, ДРС-һээ Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Ахмед Сулейман уулзалгада байлсаа.

Совет талаһаа КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Суслов, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев, СССР-һээ Суданай Демократическа Республикада байдаг элшэн сайд А. Н. Николаев гэгшэд хөөрэлдөөндэ хабаадалсаба.

Хөөрэлдөөнэй үедэ Д. М. эль-Нимейри 1969 оной майн 25-най революциин һүүлээр социализмын зам шэлэжэ, ажалшадай аша туһада демократи ба социальна дэбжэлтын үндэһэ болгон, шэнэ ажабайдал зохёон байгуулжа эхилһэн судан арадай туйлалтанууд тухай, империализмын, неоколониализмын бүхы заашануудта эсэргүү тэмсэл, национальна бэеэ даанги байдалаа бэхижүүлхэ замаар судан арадай дабшаха тухай хэлэжэ үгөө.

Шэлэн абаһан социалис замдаа амжалта туйлахыень, ороноо хүгжөөлгэдэ саашадаа амжалта туйлахыень, арадай национально-демократическа хүсэнүүдэй нэгэдэл бэхижүүлхэ, Израилиин империалис ээрхэг түримхэй добтолгын хойшолонгуудые усадхахын түлөө тэмсэлдэ араб бусад арадуудай һаналаа нэгэдэн талархалганаа, харилсаа холбоо бэхижүүлхэ хэрэгтээ амжалта туйлахыень хани холбоото судан арадта Л. И. Брежнев хүсэбэ.

Эб найрамдалай, национальна бэеэ дааһан байлалай, арадуудай социальна дэбжэлтын аша туһада Советскэ Союз, Суданай Демократическа Республикын хоорондохи хани барисаае, бүхы талын харилсаа холбоое улам хүгжөөхэ гэжэ хоёр талаһаа лаблабад.

Хөөрэлдөөн үгэнүүдээ ойлголсолгын, үнэн сэдьхэлэй оршон байдалда үнгэрөө.

ХАНИ ХАЛУУН ОРШОН БАЙДАЛДА

Суданай Демократическа Республикын революционно Соведэй Түрүүлэгшэ, Премьер-Министр, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша генерал-майор Джафар Мохаммед эль-Нимейриин хүндэлэлдэ зорюулан, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, Советскэ правительство ноябриин 10-да Кремль соо сайлалга хээ.

Совет талаһаа нүхэд А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорный, Б. Н. Пономарев болон бусад сайлалгада хабаадалсаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный судан айлшадта хандажа үгэ хэлэбэ.

Суданай Демократическа Республикын революционно Соведэй Түрүүлэгшэ, Премьер-Министр, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша Д. М. эль-Нимейри харюугай үгэ хэлээ.

Н. В. Подгорнын, эль-Нимейриин хэлэһэн үгэнүүд ехэ анхаралтайгаар шагнагдажа, хэдэ дахин альга ташалгаар угтагдаба.

Сайлалга нүхэд ёһоной, хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

Бадма Сандакович Батуев Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой үнинэй хүдэлмэришэдэй нэгэн юм. Энэ нүхэр ажал хүдэлмэридөө һайн амжалта туйлаһанайнгаа түлөө коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан байха юм. Мүнөө багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй мүрысөөндэ оролсожо, ажалдаа бүри һайн амжалта туйлана. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. С. Батуев.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

АШАГ ОЛЗО ОРУУЛХА АРГА ОЛОН

Ажахынгаа гол баялиг—газарые зүбөөр ашаглан эдлэхэһээ гадна, колхоз бүхэн нютаг нютагуудтаа бии байһан нөөсэ арга боломжонуудые дүүрэнээр хэрэглэжэ, элдэб хамһабаринин, олзоборилгын предприятинуудые эмхидхээд, нинтын олзо доход ехэ болгохын түлөө тэмсэхэ ёһотой гэжэ хүдөө ажахын артелиин Жэшээтэ шэнэ Уставай проект соо бэшэгдэнхэй.

Манай республикынгшье колхозууд гол һалбаринуудаа һайнаар хүгжөөхынгөө хажуугаар ямар нэгэн олзоборилго, хамһабаринин предприяти ажахыдаа эмхидхэжэ, олзо доходоо, илангаяа сэбэр ашаг олзоёо ехэ болгохо дүүрэн аргатай. Гансал колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд энээниие һайнаар бодомжолхо, бэдэрхэ, шэнжэлхэ зэргэтэй болоно.

Дүрбэн жэлэй саада тээ «Прибайкалец» колхозой түрүүлэгшэ Александр Алексеевич Шатов артелиингээ правлениидэ ингэжэ дурадхаба:

—Манай колхозой газар дээрэ ой модон, илангаа һайн барилгын модон элбэг гээшэ. Тиимэһээ модо хюроодэхэ, гэр байра барихада хэрэгтэй зүйлнүүдые гаргаха цех-завод эмхидхээ һаамнай ямар гэжэ һананат. Мүнөө бидэ модоёо монсогор зандань худалдахадаа, олзо доход ехээр абажа үшөөл шаданагүйбди. Харин модоёо хюроодоод, тайраад, гэр байра барихада бэлэн хабтагай, брус гэхэ мэтэ болгоод худалдаа һаамнай һуратгүй ехэ үнэ сэнтэ хүрэхэ һэн,—гэбэ.

Тингэжэ инженер Георгий Гурулёвой хүтэлбэрилгээр колхозой Иркилик тосхондо модо хюроодэхэ тусхай томо цех эмхидхэгдэжэ, бүхы хэрэгтэй оньһон түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо һэн. Мүнөө цех соонь модо хюроодэхэ гурбан оньһон хюроо, мүн шпала гаргаха оньһон түхеэрэлгэ хүдэлнэ. Эдэ бүхы оньһожоруулга худалдажа абаха, тодхоходонь бүхыдөө 65 мянган түхэриг гаргагдаа.

Эндэ үбэлынь 35 хүн, зунай—16 хүн хүдэлдэг юм. Тус цех-завод жэл бүхэндэ 300 мянган түхэригэй ашаг олзо оруулна. Тингэжэ оньһон түхеэрэлгэ худалдажа абаха, тодхоходонь хэгдэһэн бүхы гаргашань гурба һара соо хуу тэхэрюулэгдээ. Эндэ колхоз, совхозуудай шэнэ барилгада хэрэгтэй гэрэй сонхын, үүдэнэй модо, элдэб нарин, нимгэн, зузаан хабтагай, гэрэй модо гэхэ мэтэ хюроодэгдэжэ гаргагдана. Барилгын модо, хэрэгсэлнүүдые худалдыт гэһэн захил Сибириин, Казахстанай предприяти, организацинуудһаа олон ерэдэг болонхой.

Модо хюроодэхэ, болбосоруулха тусхай цех эмхидхэхэдэ, тэндэ хүдэлхэ хүнүүд, мэргэжэлтэд олдожо үгэхэгүй гэжэ түрүүшээр правлениин зарим гэшүүд һанаһан байгаа. Колхозой түрүүлэгшэ А. Шатов, мүн мэргэжэлтэд энээн тухай һайса бодомжолжо, тооложо үзөөд, тэрэ цехээ һү һаалиин фермын хажууда зорюута түхеэрээ юм. Энэнь ямар удхатай байгааб гэхэдэ, колхоздонь модоной тусхай цех бии болоод байхада, модошод, дархашуул, механизаторнууд өөһэдынгөө мэргэжэлдэ таатай ажал бэдэржэ, ондоо тээшээ ошохоёо болихо, тэндэнь хүдэлхөөр ерэхэ ушартай болоо. Гадна тэдэ эрэшүүлэй һамгад, эхэнэрнүүдынь баһал эндээ ажалтай, фермэдэ һаалишад, тугалшадаар хүдэлдэг болоо ха юм.

—Мүнөө бидэ түб тосхоноо городой түхэлтэй болгохо, эндээ 2-3 дабхар гэрнүүдые бариха зорилго табинхайбди. Тэрээндэ хэрэгтэй модоной бүхы зүйлнүүдые энэ цехнай хюроодожо гаргаха юм. Тингээд колхоздоо хирписын завод барижа байнабди. Энэмнай һаяар ашаглалгада оруулагдажа. жэлдээ миллион хэһэг хирпиисэ гаргаха байна,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Шатов хөөрэнэ.

«Прибайкалец» колхозойхид арга боломжоёо үшөө саашань хаража үзөөд, өөһэдынгөө ургуулһан хартаабха байра дээрэнь болбосоруулха завод баряа һаа хэр ашагтай байхаб гэжэ бүхы талаһаань тооложо байна.

—Энэ завод гансашье хартаабха бэшэ, мүн ондоошье корнеплодуудые болбосоруулха юм. Эндэнь 3 мянган тонно хартаабха хадагалха байра. мүн малай эдихэ тэжээл бүйлүүлхэ цех түхеэрэгдэхэ. Тэрэ цехнай тэжээлэй эһээбэри, элдэб витаминтай тэжээл гаргадаг байха. Жэшээнь, хартаабха болбосоруулжа, крахмал гаргаад, наймаанай организацинуудта худалдахабди. Харин тэрэнэйнтэе үлэгдэл шэнгэн зүйлые малдаа, гахайда эдюулхэдэмнай витамин ехэтэй байха. Завод сүүдхэдээ 24 тонно тиимэ тэжээл гаргаха юм. Тэрэниие бүхы малдаа—үнеэд, гунжад, тугал, бүрүү, гахайнуудта эдюулхэдэ хүрөөд, үлүү гараха. Тингэжэ хартаабхые тэрэ зандань худалдаһандамнай орходоо һуратгүй … ашагтайшье болоно. … —500 гектарта харт… даг болохо. мүн тэрэ … хажууда 4 мянган … түхеэрхэ гэжэ бай… нүхэр Шатов саашань …

Хэнэйшье мэдэһээр … тусхай завод … да гаргашань яһала … мянган түхэригэй болон… гаргашань ойрын жэлнү… рюулэгдэхэ, һүүлдэ … доход бүри ехээр оруу… гэжэ колхозойхид һайн …

Энэ колхозой жэшээ … харахада, һайса боломж… ложо. нютагайнгаа … доторой арга болом… үзөөд, өөһэдтөө таатай … гэн олзоборилин, … предприяти эмхидхэһэ… ашаг үрэтэй. олзо дох… дээшэлхэ байна. Тэрэ… «Прибайкалец» колхоз… улам үргэдхэхэ. гэшүү… һэн нэгэ ажалай үдэр… риг үлүүтэй түлэхэ арга…

Ю. БУД…

журн…

КОЛХОЗНИГУУДАЙ БҮХЭСОЮЗ… СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

ГАБШАГАЙ АЖАЛ ЭХИЛЭЭ

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада «Заганский» колхоз үбһэ ногооной тогтууритай һайн ургаса хурядаг болонхой. Ушарынь юуб гэхэдэ, нуга сабшалан, бэлшээриингээ ургаса эрид дээшэлүүлхын тула тэрэнээ үрэжэл ехэтэй болгохо, үтэгжүүлхэ, аргатайл һаань уһалха асуудалые али бүхы талаһаань холын бодолтойгоор шиидхэдэг болоо. Түхэреэн жэл соо таһалгаряагүй хүдэлдэг лугомелиоративна оньһожоруулагдаһан отряд колхоздо эмхидхэгдэнхэй. Үнгэрэгшэ намар, үбэл, хабарай һаранудта отрядай механизаторнууд 72 гектар сабшалангаа үндэһөөрнь һайжаруулжа, үрэжэл ехэтэй болгоо, ургасыень дээшэлүүлжэ шадаа. Нуга сабшаландаа 7 мянган тонно шэбхэ, 45 гектарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулһан. Сулхари гол дээрэ уһалууриин хаалта барижа, ута ханааб татаад, 50 гектар сабшалангаа уһалуулаа. Хабартаа һайрамай уһаар 664 гектар нэгэ дахин, 300 га газарта хоёр дахин уһалагдаһан байна. Эдэ бүхы оролдолгын ашаар бороо хурагүй ган гасуур энэ жэлдэ колхоз гектар бүриһөө дунда зэргээр 12,7 центнер үбһэ хуряаһан байна. Сагай уларилай бэрхэтэй байһан энэ жэлэйхеэр бодоод үзэхэдэ, энэмнай муу бэшэ ургаса гээшэ ааб даа.

Таряа хуряалгын үедэ хэдышье ехэ сүлөө забдагүй байбашье һаань, эндэ нуга сабшалан дээрэхи хүдэлмэри һуларуулагдаагүй. Шугы бургааһанһаа сэбэрлэгдэһэн 40 гектар газар шэнээр хахалагдаһан, уһалууриин бүхы түхеэрэлгэнүүд сэбэрлэгдэһэн, 5 хаалта баригдаһан байна.

Һаяхан «Заганский» колхозой лугомелиоративна отрядай механизаторнууд намар-үбэлэй һаранудта нуга сабшалан дээрэ габшагай шангаар хүдэлхэ гэһэн уряатайгаар аймагайнгаа колхоз, совхозуудай луговодууд, механизаторнуудта хандаба. Колхозой лугомелиоративна отрядай гэшүүд (бригадирынь К. Иванов) Н. Лосев, Н. Иванов, Н. Леонов, Д. Ребягин, А. Иванов гэгшэд нуга сабшалан, бэлшээри дээрэ 15 мянган тонно наг шэбхэ зөөжэ гаргаха, 40 гектар талмайе шугы бургааһанһаа сэбэрлэхэ, 300 мянган кубическа метр тошо халяаха, 300 гектар дээрэ хур саһа тогтоохо гэһэн социалис уялга абаа.

САБШАЛАН ДЭЭРЭ ЮУН ХЭГДЭН…

Эдэ бүхы хүдэлмэриие хүсэд, һайн шанартайгаар бэелүүлхын тула отряд хоёр звено боложо хубаарилагдаа. Тэдэнэртэ хүдэлмэриин түсэб-даабари, ажалай түлбэриин урмашуулгын гурим зохёогдожо үгтэнхэй. Жэшээнь, тракторист бүхэн халаан соогоо 30 тонно наг шэбхэ нуга сабшалан дээрэ зөөжэ гаргаха зэргэтэй. Звенонуудай хоорондо социалис мүрысөөн эмхидхэгдэнхэй. Дүнгынь арбан хоног бүхэндэ гаргагдажа, илагшадта колхозой правлениин, парткомой дамжуулгын Улаан тугхан мүнгэн шантайгаар барюулагдаха юм.

Лугомелиоративна отряд ерэхэ жэлдэ үбһэ ногооной үндэр баян ургаса абахын түлөө шармайн ажаллажа оробод. Мүнөө Сулхари голой хоёр захаар нэмжыһэн сабшалан дээрэ хүсэтэ машинын хүнхинөөн зэдэлнэ. Түрүүшын хэдэн зуугаад тонно шэбхэ сабшалан дээрэ гаргагдаад байна.

«Заганский» колхозой механизаторнуудай шэнэ үүсх… магаймнай ажахынууд… лиоративна отрядууд … дэмжэжэ захалба. Эгээ… «Родина» колхозой мех… нууд нуга сабшалан, … дээрээ наг шэбхэ зөөжэ … дэ 14 трактор, 4 самосвал… гэс оньһожоруулагдаһа… ные дүй дүршэл ехэтэй … затор Н. Фурсов хүтэл… Тус отряд гектар бүрии… но шэбхэ гаргажа, 30… рые үрэжэл ехэтэй … болгохо гэһэн даабари… Гадна тарянай талмай … мянган тонно нютагай … гэ оруулха гэһэн хоёр… баритай. Механизаторнууд… нов, Р. Горохутинов, … ляновкий, А. Варфоломе… шэд түрүүшын даабари… хын тула тус тустаа … гөө түсэб 120—130 … хүүргэнэ.

Б. ЖАМБ…

Мухар-Шэбэрэй айм…

МЯХАНАЙ ФАБРИКА

Октябрь һарын эхеэр «Сибиряк» колхозой мал шахан таргалуулха түбэй гүүртын малшад В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулан, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абажа. Захааминай аймагай Баян-Голой малшадай эдэбхи үүсхэлые аймаг соогоо түрүүлэн дэмжэһэн юм.

Намар, үбэлэй үедэшье сүүдхэдэ шахамал малай толгой бүриин шэгнүүр 900 граммаар нэмээжэ, хашараг, бүрүү бүхэнөө 300 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушааха гэһэн уялгаяа гүйсэд дүүргэхэ бүхы арга боломжо эдээндэ бии. Эндэхи малда 2800 центнер үбһэн, 3500 центнер һолоомо, 1100 тонно силос бэлэдхэгдэнхэй. Гадна 2100 центнер куузику хуряагдаа.

Һаяхана бидэ энэ ажахыгаар ябажа, ажал хүдэлмэреэрнь һонирхобобди. Энэ гүүртые харахада үнэхөөрөөл мяханай фабрикадал шэнжэтэй.

Туфаар шудхаһан үргэн һаруул байра, тэжээл бүйлүүлхэ шэнэ цех, зохид дулаахан улаан булан бии. Уянда байһан малай доро сэбэр, тэжээл хэхэ хобоо соо хэршэгдэһэн куузику, автопоилкаар дүүрэн уһан харагдана. Аргал шэбхэнь транспортёроор сэбэрлэгдэжэ, тракторна тэргэ дээрэ ашагдаад, кукурузын поли дээрэ гаргагдана. Малай байрын газаа силосээр дүүргэгдэһэн ута траншей, сомогдоһон үбһэн, һолоомоной ехэ ехэ һуринууд жарылдана. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, мал шахан таргалуулха бүхы арга боломжотой.

Эндэ колхозой түрүү малшад В. Ш. Танхаев, И. Н. Демин, А. И. Ларионов, А. Ф. Шелехов гэгшэд ажаллана. Эдэ нүхэд булта даа ажал хэрэгтээ үнэн сэхээр хандажа, абаһан уялгаяа гүйсэд дүүргэхээр оролдожо байна. Үнгэрэгшэ жэлэй ноябриин 1-һээ байгша оной апрелиин нэгэн болотор малаа шахан таргалуулжа, шэгнүүрыень бүхыдөө 358 центнерээр нэмээгээ һэн. Сэбэр олзонь бүхыдөө 8030 түхэриг гэхэ гү. али центнер бүриһөөнь 22 түхэриг 43 мүнгэн олзо абтаһан байна.

Мүнөө эндэ 400 бүрүүн, хашараг октябрь һараһаа шахагдажа эхилбэ. Үбэлэй үедэ толгой бүхэнэйнь шэгнүүрые сүүдхэдэ 900 граммһаа доошо бэшээр нэмээхэ гэжэ хараалагдана.

Тус колхоз ажахынгаа бүхы һалбаринуудые научна аргаар эмхидхэжэ, ажалаа түгэс һайнаар оньһожоруулха аргатай болоод байһан дээрэһээ, 1000 толгой үхэр шахан таргалуулха зорилго урдаа табина.

Энэ талаар колхозой түрүүлэгшэ Л. А. Максимов ингэжэ хөөрэбэ:

— Бидэ малай тоо толгой олошоруулһанай ашаар бэшэ, харин хашараг, бүрүүнүүдайнгаа дунда зэргын шэгнүүр дээшэлүүлжэ, эрхим шанартай мяха гүрэндэ худалдажа, артелиингээ олзо доходые дээшэлүүлхэ гэжэ түсэблэнэбди. Энэ жэлдэ гүрэндэ 3100 центнер мяха худалдахамнай. Мүнөө тусгаар гурбан гүүр… 900 үхэр шахагдажа б… хэ жэлһээ эхилжэ 100… мал шахадаг болохон… тус тустаа 400 толгой… тааха шахамалнуудай … гүүртын байра түхеэрэ…

Эстониин, Литвагай … сад республика, облас… малшад тиимэ тусгаар … дые хэрэглэһээр үнинэй, … рэй дүй дүршэл халан … байна.

Үбэлдөө малые олоо… таргалуулхада үбһэ тэжэ… гаргашалагдадаг, ажалы… Тиимэһээ аргатайл һаа… дулаан сагта шахаха … Илангаяа июнь, август … та малые һайнаар шах… мартаа гүрэндэ олоорь … хада олзотой. Гадна энэ … хагдаһан мал зунай түшэ… дээрэ һайнаар таргална …

Ш. БАЙМИ…

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ЭМХИДХЭЛЭЙНЬ ХҮДЭЛМЭРИ ҺУЛА БАЙБА

Хэлхеэ холбооной предприятинууд олзо доход оруулха түсэбөө дүүргээгүй. Олонхи ушарта газетэ, журналнууд гээгдэжэ тараагдана. Зарим нютагуудаар телефонууд хүдэлнэгүй. Иимэ дутагдалнууд тухай тоосоото һунгалтын партийна суглаан дээрэ хэлсэгдээ. Тээд Хориин аймагай хэлхеэ холбоошодой ажалда ямар дутуу дунданууд үзэгдэнэб?

— Ажал хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ партийна организаци багаар туһалаа,—гэжэ коммунист И. О. Бадмаевай хэлэһэн зүбтэй. Эндэхи партбюро коммунистнуудай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, тэдэниие ажал хэрэгтэнь эдэбхитэйгээр хабаадуулха, шухала даалгабари үгэжэ, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ уялгатай байгаад, горитой анхаралгүй байшоо. Олон коммунистын уялгадаа хайша хэрэгээр хандажа байхада, хайшан гээд ажал хэрэг урагшатай байхаб? Парторганизациин секретарь нүхэр В. А. Романов элидхэл соогоо коммунистнууд нүхэд Ситников, Дубинин, Мишарина, Мертвецова гэгшэдэй нэрые дурдахадаа, тэдэнэр ниитын хүдэлмэридэ һулаар хабаадалсана, партийна суглаанууд дээрэ үгэ хэлэдэггүй гэжэ шүүмжэлбэ. Хэлхеэ холбооной предприятинуудай коммунистнуудай дунда журам эбдэдэг уладшье дайралдана. Зарим хүнүүд суглаандаа ерэдэггүй заншалтай. Хэрбээ нёдондо коммунистнуудай дунда Уставай ёһо гурим эбдэхэ ябадал нэгэтэшье үзэгдөөгүй һаа, мүнөө жэлдэ тиимэ гурбан ушар тудажа, журам эбдэгшэд партийна ёһоор зэмэлэгдэһэн байна.

Гадна партийна организаци профсоюзай эмхиие муугаар ударидаа гэжэ суглаанда тэмдэглэгдэбэ. Нүхэдэй сүүд, эхэнэрнүүдэй совет муугаар ажаллана. Тобшолон хэлэхэдэ, администраци ба профсоюзай болон партийна комитедүүд зарим асуудалнуудые хоорондоо эбгүйгөөр шиидхэнэ.

Тоосоото һунгалтын суглаанда иимэнүүд дутагдалнууд элирүүлэгдэжэ, шэнээр һунгагдаһан партбюродо саашадаа хүдэлмэреэ һайжаруулхыень дурадхагдаба.

Г. ХАГОЕВ.

СЕКРЕТАРЬНАРАЙ СЕМИНАР

Һаяхан Захааминай аймагай колхоз болон совхозуудай партийна комитедүүдэй, отделени болон бригаднуудай партийна эхин организацинуудай секретарьнарай нэгэ үдэрэй семинар болобо. «Партийно-политическэ мэдээсэл һайжаруулха тухай КПСС-эй райкомой 1969 оной август һарада болоһон пленумэй тогтоол колхоз болон совхозуудай партийна организацинууд хэр зэргэ бэелүүлнэб» гэһэн асуудал семинар дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ асуудалаар КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр С. С. Бадмаев элидхэл хэбэ.

Элидхэлэй һүүлээр парткомой секретарьнар ажал хүдэлмэриингоо дүй дүршэл тухай хөөрэһэн байна. Политинформатор, агитатор, лекторнуудэй хүдэлмэри эмхидхэлгэ, хинан шалгалта тухай асуудалаар «Дружба» колхозой парторганизациин секретарь Ц. З. Жалсанов, партийна суглаануудта бэлэдхэл, абтаһан тогтоолнуудай дүүргэлтые хинан шалгалга тухай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна бюрогой секретарь В. Ц. Санжиев семинар дээрэ үгэ хэлэһэн байна. Тиихэдэ Далахайн совхозой, «Коммунизмын зам» колхозой партийна комитедүүдэй секретарьнар Ц. Б. Бальжанов, Д. Д. Очиров гэгшэд мүн лэ үгэ хэлээ.

Колхоз болон совхозуудай парткомуудай партийно-политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри ямараар хэдэг байһан тухай олон янзын стенд, диаграмманууд бэлдэгдэжэ, семинарта хабаадагшадай анхаралда табигдаһан байха юм.

Семинарай түгэсхэлдэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Б. Н. Николаев үгэ хэлэжэ, колхоз болон совхозуудай партийна организацинуудай бэелүүлхэ ээлжээтэ зорилгонууд дээрэ тодорхойгоор тогтоһон байна.

Б. ОЧИРОВ,
КПСС-эй райкомой
эмхидхэлэй таһагые даагша.

ТҮРҮҮШҮҮЛДЭ — ХҮНДЭТЭ НЭРЭ

Һаяхан Хэрэн тосхондо аймагай хүдөө ажахын, промышленностиин, худалдаа наймаанай түрүүшүүлэй ехэ суглаан болоо. Хамта 250 гаран хүн хабаадаһан байна. Сугларагшадай анхаралда һонирхолтой выставкэ эмхидхэгдээ.

Суглаан дээрэ аймагай ажахын һалбари бүхэндэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гарагшадта хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо, партиин райкомой, аймгүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамота барюулагдаа.

Туранай совхозой механизатор Николай Шорстов гэгшэдэ «Аймагай эрхим куузику ургуулагша» гэһэн алдар нэрэ олгогдоо. Нүхэр Шорстов 15 гектар куузику тарижа, га бүриһөөнь 842 центнер ургаса хуряаһан байна.

«Аймагай эрхим һаалишан» гэһэн хүндэтэ нэрэдэ «Сибиряк» колхозой һаалишан Таисия Демидовна Андриевская хүртэбэ. Энэ һаалишан байгша оной үнгэрһэн 9 һарын туршада үнеэн бүриһөө 2290 килограмм һү һааһан жэшээтэй. Түсэбынь 1700 килограмм.

Кукуруза ургуулгаар аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ «Восточные Саяны» колхозой механизатор Владимир Машкинов хүртөө. Тэрэ даалгагдаһан 150 гектар тариатын тус бүриһөө 343 центнер ногоон набша намаа хуряаһан байха юм.

«Аймагай эрхим луговод» гэһэн нэрэ «Сибиряк» колхозой луговод Александр Макаровта зүүлгэгдэбэ.

Мүн аймагай 50 түрүүшүүлдэ КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамота барюулагдаа. ВДНХ-да хабаадаһан дүрбэн түрүүшүүлдэ бронзо медаль үгтөө.

М. ОЗДОНОЕВ.

МАНАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

ТАРЯАЛАН ҮРГЭДХЭГДЭНЭ

Һаяшаг манай корреспондент Зэдын аймагаар редакциингаа даабари дүүргэжэ ябахадаа, Торнин совхозой главна мелиоратор М. Ф. Осокинтой уулзажа, хэдэн асуудалаар һонирхоһон байна. Тэдэнэй хөөрэлдөөе доро толилнобди.

Корреспондент: Михаил Федорович, танай совхоздо мелиоративна отряд хэзээ байгуулагдаа гээшэб?

Мелиоратор: Нёдондо ажахыдамнай мелиоративна техникэ асарагдажа, мүнөө жэлэй июнь һараһаа хүдэлжэ захалаа.

Корреспондент: Танда ямар техникэ даалгагдаанхайб?

Мелиоратор: Отрядтамнай мүнөө «С-100» түхэлэй дүрбэн, «ДТ-54» маркын хоёр, нэгэ «Беларусь» түхэлэй трактор, хоёр скрепер, ханааб малтаха элдэб олон оньһон машинанууд, бусад зэр зэмсэгүүд тоологдоно.

Корреспондент: Энэ табан һара соо юун хэгдээб?

Мелиоратор: Энэ талаар хэгдэһэн юумэн ехэ. Оёорой отделениидэ дүрбэн километр утатай, 5 метр үндэртэй, 10 метр үргэнтэй плотина байгуулһан байнабди. Урдань эндэхи сабшалан, нуга бэлшээри хура бороогой ороходо уһанда абтадаг бэлэй. Гадна Дэрэстэй талада 10 километр утатай плотина бүтээжэ, газарай хүрьһэн соогуур уһанай ябажа байха терамитна хоолойнуудые һуулгаһан байнабди. Тиихэдэ эндэ уһа бүлэхэ гурбан түхеэрэлгэ һуулгагдажа байнхай. Тэд бүреэ час соо 200 кубометр уһа бүлэхэ шадалтай эдэ түхеэрэлгэнүүд хабартаа хүдэлжэ эхилхэ юм. Энэ хугасаада сабшалан, таряалан үргэдхэхэ талаар ниилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Хабартаа мелиоративна отрядай гэшүүд 200 гектар газар һөөг бургааһанһаа, модо шулуунһаа сэбэрлэжэ, ашаглагдахаар болгоо. Мүнөө эндэ баһа эды шэнээн газар сэбэрлэгдэжэ, элдүүрилэгдэхээр болгогдожо байнхай.

Корреспондент: Эндэ хэд хүдэлнэб?

Мелиоратор: Мүнөө эндэ Юрий Богадаев Александр Ахминеев хоёр хүдэлнэ. Тэдэнэр «С-100» түхэлэй трактораар ой модо унагаажа, газар сэбэрлэн, таряалангаа үргэдхэнэ.

Корреспондент: Үшөө ямар ажал хэгдэжэ байнаб?

Мелиоратор: Мүнөө 30 гаран километртэ ханааб сэбэрлэгдээ. Тиихэдэ Дэрэстэйдэ сабшалан, таряалангай газарай нюруу тэгшэлэгдэжэ. 200 кубометр шорой зөөгдэһэн байна. Гадна отрядаймнай гэшүүд барилгын модо, шулуу бэлдэнэ.

Корреспондент: Ерэхэ жэлдэ хэды гектар газар ашаглалгада үгтэхэ болоноб?

Мелиоратор: Гансал Дэрэстэйдэ 500 гектар газар модо, шулуунһаа сэбэрлэгдэжэ, хахалагдахаар байна. Ингэжэ ерэхэ жэлдэ сабшалан, таряалан 1000 гектараар үргэдхэгдэхэнь. Энэ талаар хэхэ хүдэлмэримнай үшөө ехэ. Мелиоративна отрядаймнай гэшүүд мүнөө арга шадал соогоо оролдожо хүдэлнэ.

ШАБАР ХЭРЭГСЭЛНҮҮДЫЕ БЭЛДЭХЭ АЧИНСКА КОМБ…

Красноярска хизаартахи Ачинска шабар хэрэгсэлнүүдые бэлдэхэ комбинат ороной … да оруулагдаха томо предприятинуудай нэгэн юм. Хара металлургиин мантан томо … тэрээнтэй зэргэсэжэ болохо байна бшуу. Жэшээлхэдэ, гидрохимиин цех 90 мянган дүрбэл… талмай эзэлнэ. Тус комбинат соо 743 ондоо түхеэрэлгэнүүд тодхогдохо юм. Тэрэнэй 600 … түрүүшынгээ туршалгануудые гараа. Комбинадай ниилээд олонхи оньһон түхеэрэлгэнүү… болгогдонхой. Цементын завод бүхы хүсөөрөө продукци үйлэдбэрилэн гаргажа эхилэ… 3 километр зайда малтан олдогдоһон известково руда эндэ хэрэглэнэ. Комбинадай … ашаглалгада оруулагдахадань, цементын завод үйлэдбэриин гол продукци шанаржуулха… хо байна.

Барилгашад ноябрь һарын дүүрэтэр технологическа лининүүдээ бүхы талаарнь турша… гэхэ хүсэлэнтэй. Красноярскын, Братскын алюминиин заводууд тус комбинадай үйлэ… гаргаха продукци эгээн түрүүшээр хэрэглэхэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ. Ачинска комбинадай шабар хэрэгсэлнүүдые бэлдэдэг пээшэнүүд.

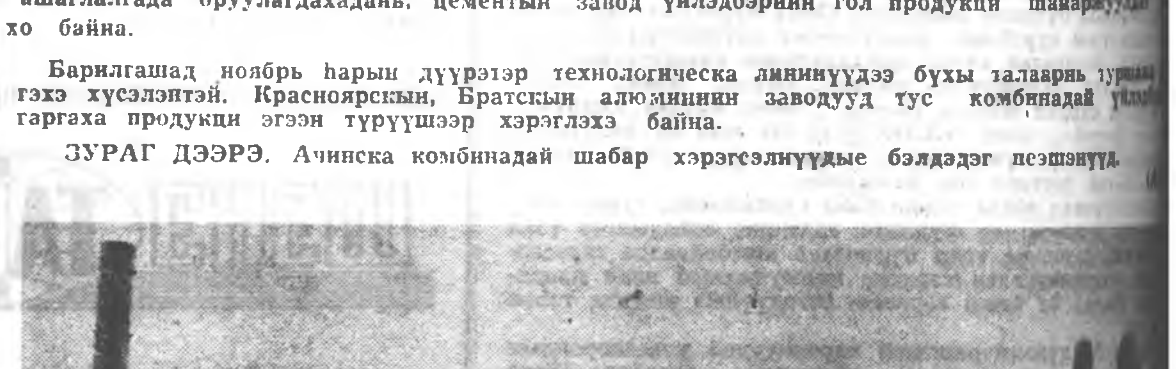

АГУУЕХЭ ЛЕНИНЭЙ ЗАХЯА ЗААБАРИ ҮНЭН СЭХЭЭР ДҮҮРГЭЛГЭ

Энэ зууц жэлэй эли- …лэгшэдэй нэгэн Пра- …һэн түүхэтэй.

…тухайдань олон хүн …айгаа. Тэрэнь Влади- …Ленин байһан. Город- …аюулгүй байлгые …тай хэдэн хүн ханга- …Ленин ерэбэ гэһэн эгээл …мэдээсэл аюултайда …байба. Юундэб гэхэдэ, …рнин полици ехэл …аглан гэрдэдэг бай- …Россидахи больше- …партиин саашадаа хүг- …э удха шапартай мэдээ- …а конференцидэ В. И. …һадаһан байгаа. Боль- …парти боложо бүри- …люционно хубинь энэ …дээрэ эмхидхэлэй та- …бэеэ дааһан байдал- …тодороо һэн. Түс …Гибернскэ үйлсэдэхи …социал-демокрадуудай …ан соо болоһон. 1953 … Арадай байшан …нэй нэрэтэйнь ганса- … талаар бэшэ, мүн …үйлэ хэрэгүүдээр хол- …тар бэлдэһэнэй һүү- …лхэй дээрэхи ганса- …баяр ёһололой оршон …эгдээ бэлэй. Музейн …түүхэшэ Милаш Янда …рэнэ: «Ленинэй нэрые …ай музейдэ агуухэ …байдал, ажал ябуулга- …той документнүүдһээ …бүхы хүдэлмэришэнэй …дэлхэйн түүхын хүг- …баатай зүйлнүүд бии. …үн жэлһээ мүнөө хү- …үхэтэ үе экспозици до- …агдана. Музейн зарим …юхи экспонадууд хүн …түүхын гол үетэнүүд- …ржай коммунын үдэр- …уржуазна революцинуу- … капитализмын бүри- …үгжэлгэтэйнь, энээнтэй …хүдэлмэришэн ангиин, …литическэ эмхинүүдэй …отой танилсуулна. Гэ- …экспозициин ехэнхи ху- …ин хүдэлмэришэдэй хү- …рюулагдана. Анха тү- … социалис орон дотор …бодото бэелэлээ олоһон

байна. В. И. Ленинэй сэсэн мэргэн зохёолнуудай ашаар эндэ улам саашадаа хүгжөөгдэн мандаа.

Музейн иимээр эмхидхэгдээд байхада, тэрэнэй зал соогуур ябаһан, экспонадуудыень хараһан хүнүүд энэ зуун жэлэй эхиндэхи Россин байдал тухай мэдэхэ болоно, ородой народнигуудай, революционно демокрадуудай ажал ябуулгатайнь, ородой түрүүшын марксис эмхитэй — «Ажалые сүлөөрүүлхэ бүлэгтэй» танилсана. Эндэхи экспонадууд Ленинэй түрүүшынь теоретическэ хүдэлмэритэйнь, ородой 1905 оной революцитай, тэрээн тушаа дэлхэйн зоной һанал бодолтой, революциин дарагдаһанай һүүлээр хара хархис этэгээдүүдэй үүдхэһэн хэһээлгэ хюдалгатай танилсуулна. Дэлхэйн түрүүшын дайн (тэрэнэй эхеэр II Интернационалай оппортунис партинууд империалис правительствануудайнгаа тала бариһан юм) нүгөөдэ залай стендүүд дээрэ харуулагдана. Тэрэнэй удаа Агуухэ Октябриин социалис революциин образууд, совет арадтай бүхэдэлхэйн пролетарнадай һанал нэгэтэй байһаниинь элирхэйлэгдэнэ, интервентнүүдтэ эсэргүү эдэнэй тэмсэл харуулагдана.

Залнууд соогуур ябахадаа, Совет Россин түрүүшын жэлнүүдые, Эхэ ороноо хубилган хүгжөөжэ байгаа совет арадые, фашизмын добтолго ба дэлхэйн хоёрдохи дайе харахат...

Музейн экспозицида хэдэ хэдэн һонин документнүүд, диаграмманууд болон гэрэлтэдэг картанууд оруулагданхай.

Граждан дайнай үеын тугууд, Коминтернын ба II Интернационалай хэблэгдэмэл материалнууд, чех уран зохёолшо, ородой коммунис партиин гэшүүн байһан Ярослав Гашегай партийна билет, революционно үеын ород плакадуудые эгээл һонин экспонадууд гэжэ нүхэр Янда тоолоно. 1912 оной январиин 5—17-до (18—30) энэ байшан соо болоһон РСДРП-гэй Бүхэроссин зургаадахи (Прагадахи) конференци тухай документнүүд музей хараа хаяа ерэһэн бүхы чехословак нүхэдые һонирхуулна. Тэрэ үеын Арадай байшангай фото-зураг эндэ бии. Тиихэ сагташье Гибернскэ үйлсэ Прагын ехэ һүндэлөөтэй гудамжа байһан, мүнөө тэрэ музейе тойроод ниислэлэй нэгэ харгы гарадаг. Музейдэ дүтэхэн театр, вокзал, поликлиникэ, олон ресторан ба магазинууд бии. Музейн залнууд худар үйлсын абяа шэмээн бүдэхеэр дуулдана. Эндэ хон-жэн, элдэб документнүүдые үзэжэ, бодомжолжо болохо юм. Музейн гол хубинь—дурасхаалта конференциин үнгэрһэн, түүхэтэ «Ленинэй зал» болоно.

Мүнөөнэй түүхын бүхы шатанууд В. И. Ленинэй теоретическэ тодорхой хэрэгүүдээр нэбтэрэнхэй. В. И. Ленинэй хүдэлмэриингөө үедэ хани нүхэртэеэ, гэр бүлынхидтэеэ абхуулһан фото-зурагууд, документнүүдэй буулгабаринууд, цитатанууд, номуудайнь хэһэгүүд Ильичэй гүн бодолто революционер, энэрхы хүн байһыень, ямар гайхамшаг зан заншалтай байһыень элирхэйлэн гэршэлнэ. Тэрэнэй хараа бодол ба суртальнь, дайсад тушаа эбсэшэгүй эрид шангаар хандадагынь, мүн тэрэнэй һайн һайхан сэдьхэлынь агуухэ жэшээ болодог байһаар.

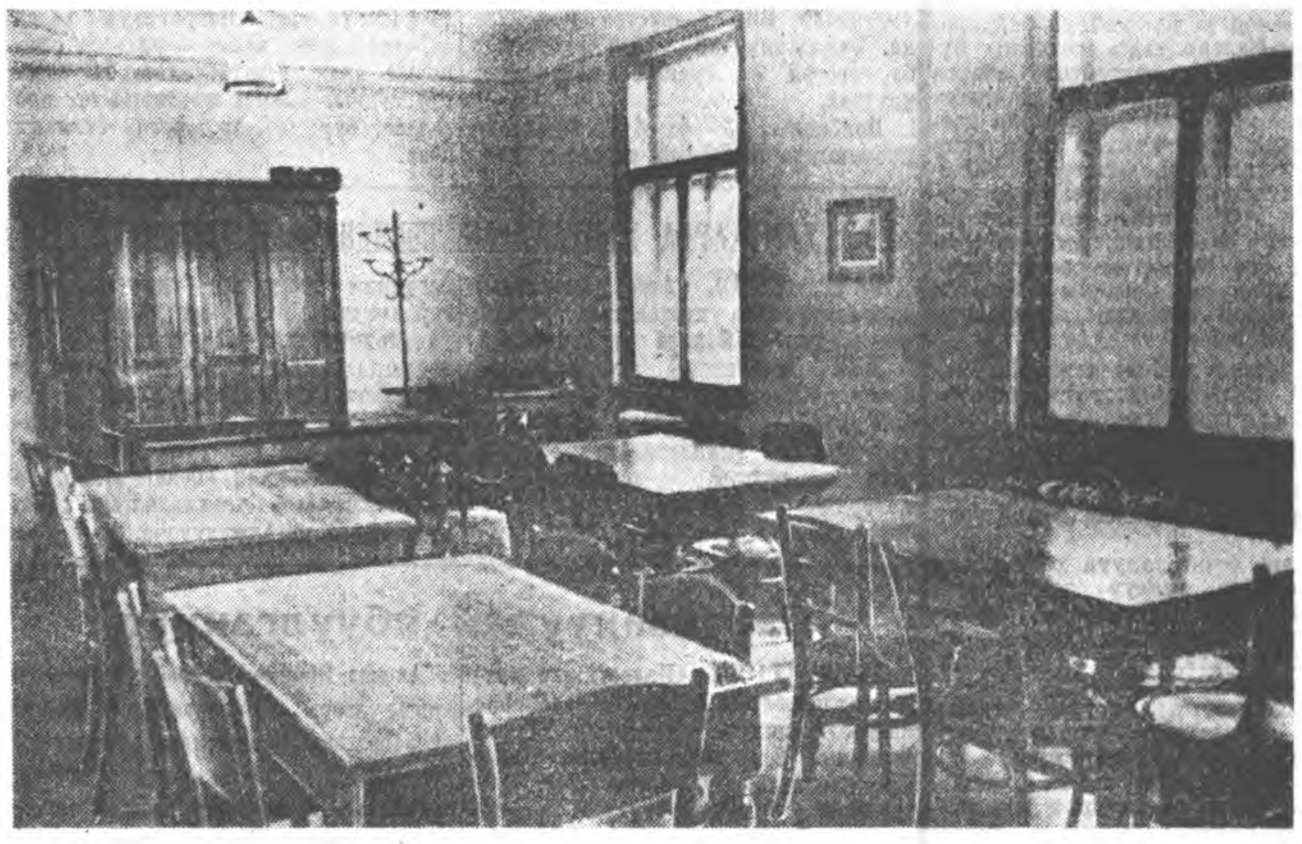

Прагадахи Ленинэй музей соо. 1912 ондо энэ зал соо РСДРП-гэй Пражска конференци болоһон юм.

ТАСС-ай фотохронико.

„ҮДЭРЭЙ ҺОНИН" ЖУРНАЛАЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

Документальна фильмнүүдэй Улаан Тугай орденто Центральна студиин «Үдэрэй һонин» гэжэ бүхэсоюзна журналай 39-дэхи номер (режиссерынь И. Вентер) ороноймнай экрануудта гаргагдаба.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгинай толгойлһон совет партийно-правительственна делегациин Вьетнамай Демократическа Республикын парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй Ханой, Хайфон хотонуудта үнгэргэһэн уулзалганууд журналай эхиндэ харагдана.

Шэнэ журналай хэдэн кадр Буряад орондо буулгагданхай. Тэндэнь медицинскэ эрдэмэй докторнууд К. Ф. Блинов, Г. П. Яковлев гэгшэдэй зарим үбшэ аргалха эмдэ ородог шухала зүйл — «барагшан» гэдэг үнэтэ зүйлые Буряад ороной хада хабсагайнуудһаа хайшан гээд олжо абаһыень харуулна. «Барагшан» гэжэ зүйлые хүртэшэгүй хабсагайн оройһоо абахань ехэ бэрхэ, хүшэр хүндэ байдаг.

Түс журналай бэшэ хубинь баһал һонин. В. И. Ленинэй зураха хэрэгтэ бүхы наһанайнгаа бэлиг шадабари зорюулһан СССР-эй арадай уран зураашан П. В. Васильевай 70 наһанай ой, мүн диссертациял бэшэжэ дүүргэжэ байһан Николаевска областиин Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Н. Н. Рябошапка тухай, ородой арадай инструментнүүдэй Осиповой нэрэмжэтэ гүрэнэй академическэ ансамбль тухай харуулагдана.

В. БРАНКОВСКАЯ.

Москва.

ТАБАН МЯНГАТАНАЙ ГАБЬЯА

Һаяхан Сэлэнгын аймагай түрүү һаалишад СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудые харуулһан Бүхэсоюзна выставкын тогтоолоор мүнгэн ба бронзо медальнуудаар шагнагдажа, мүнгэн шанда хүртэһэн байна. Зунай сагта үнеэн бүриһөө 1100 килограмм һү һааха гэһэн кабанскынхидай гаргаһан үүсхэлые республика доторнай эгээл түрүүшээр Сэлэнгын аймагай Вершинскэ һаалиин фермынхид халажа абаһан юм. Эндэ хүдэлжэ байгшадай ажалыень харахада атаархамаар. Н. Л. Тадвашкина үнгэрэгшэ жэлдэ һаажа байһан үнеэн бүриһөө 5573 литр һү һаажа, ажалай гайхамшагта амжалта туйлаа. Энэ һаалишамнай табан жэлэйнгээ түсэбые 1968 ондо түгэс дүүргэһэн алдартай.

Мүнөө жэл ган гасуур байбашье һаань, ажал хүдэлмэридөө оролдосотойгоор хандажа, үнгэрһэн арбан һара соо үнеэн бүриһөө 4919 килограмм һү һаагаад, энэ жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэнхэй.

Өөртэнь даалгагдаһан 18 үнеэнһээ 18 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр тэнжээнхэй.

М. ДЫМБРЫЛОВ.

Комсомол хүбүүн Эдуард Саганов Улаан-Үдын «Электромашина» заводто слесарёор хүдэлмэрилнэ. Коммунис ажалай ударник Саганов эрхим ажалаараа нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болонхой. Улаан-Үдын Советскэ райсоведэй депутат Эдуард Саганов Соведэй саг үргэлжын комиссида эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Э. С. Саганов.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР—1000 ЦЕНТНЕР

Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой шахамалнуудай гүүртэнүүдтэ 928 хашараг, бурууннууд харууһалагдадаг юм. Эндэхи малшад намар, үбэлэй үедэ малаа һайнаар бэлшээн, шахан таргалуулха гэһэн Баян-Голой совхозой үүсхэлые дэмжээд, үнгэрһэн һарада 160 гаран центнерээр шахамалнуудайнгаа шэгнүүр нэмээһэн байна. Энэнь малшад Никон Иванов Степан Патрахин хоёрой оролдолгоор туйлагдаа.

Шахамалнуудай гүүртэдэ тэжээл буйлуулха оньһожоруулагдамал цехтэй зохид байра түхеэрэгдэнхэй. Мүнөө эндэ 107 хашараг һайн тэжээлдэ табигдажа, суудхэдээ шэгнүүрыень 1150 граммаар нэмээнэ.

Октябрь һарын дүнгөөр малшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа гараһан Никон Васильевич Ивановто партийна комитедэй болон колхозой правлениин зүгһөө дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

Түсэбтэ даабаряа үлүүлэн дүүргээд, зунай сагта суудхэдээ 900 граммаар малай шэгнүүр нэмээһэн Никон Степанов, Влас Ковалев, Кирилл Кушнарев, Пётр Кондрашин гэгшэдэй ашаар колхоз гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай. Жэлэй эхилһээр гүрэндэ 2086 центнер тамир һайнтай мал тушаагдаа.

Һаяхан мяханай комбинадта үшөө 600 центнер шэгнүүртэй мал тушаагдаба. Ингэжэ энэ колхоз абаһан уялгануудаа уридшалан дүүргээд, жэлэй түсэбһөө гадуур 1000 центнер мяха гүрэндэ тушаахаар хараална.

М. ДЫМБРЫЛОВ.

…айн бэлэдхэлтэй

…үргаар эшхэрһэн үбэлэй хаһа … ерэнхэй. Ямар бэлэдхэлтэй- … угтанаш, тэрээнһээ бүхы ам- …даха. Энээниие Буряадай мо- …ай промышленностиин ажалшад … Тиимэһээ зарим леспромхозой … июнь, июль һараһаа үбэлдэ бэ- …эхилһэн юм.

…мэри «Забайкаллес» комбинадай …леспромхоздо һайнаар ябуулагдана. …озой Наранай пунктынхид модо …таа арбан хоёр тракторай орохо … барижа дүүргээ. Мүн Хандагайн …ургаан тракторай орохо байра ба- …дүүргээ. Тусгаар хүдэлмэришэд энэ …дулаасуулаад, трактор, машина- …бүхэндэ ажалда бэлэн болгоод бай- …һэнь хүдэлмэришэд минуташье һаатангүй ажалаа эхилхэ аргатай болоо. Энэ тон һайшаалтай.

Хүдэлмэришэдтэ халуун эдеэ бэлдэхэ тусгаар түхеэрэлгэтэй вагонууд ой соо асарагдаа. Эндэ халуун хоол бариха, газетэ, журнал уншаха, амарха арга боломжо бии.

— Манай леспромхозой хүдэлмэришэд 70—80 модоной зайда ошожо хүдэлнэ. Хоёр час соо автобус ябажа хүрэдэг. Тиимэһээ хүдэлмэришэдэй амарха һайн байра байдал бэлдэхын тула бидэнэр үниндөө хойшо оролдодог һэмди,—гээд Хандагайн леспромхозой партийна комитедэй секретарь Фёдор Сергеевич Молодцов хөөрэнэ.

Хандагайн леспромхозой модошод байгша ондо тиимэшье һайнаар хүдэлөөгүй. Гүрэндөө хэдэ мянган кубометр модо дутуу үгөөд байна. Тиимэһээ эндэхи модошод дүрбэдэхи квартал соо энэ дутагдалаа усадхажа, жэлэйнгээ даабари дүүргэхэ зорилго табинхай.

— Манай хүдэлмэри оньһон техникэтэй холбоотой. Тиимэһээ үбэлэй үедэ трактор, машинануудаа дулаан байрада оруулаад, техническэ һайн харууһа хээд байгаа һаа, түсэб даабаряа заатагүй дүүргэхэбди,—гэжэ Федор Сергеевич Молодцов хөөрэнэ. Энэ хүнэй үгэдэ үнэншэхөөр даа. Юуб гэхэдэ, леспромхоздонь түрүү хүдэлмэришэд угаа олон. Коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн пункт бии. Һара, жэл бүри даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг бага комплексно бригаданууд баһал олон. Тэдэнэй тоодо Павловай, Потемкиной, Семёновой даадаг бага комплексно бригадынхид оролсоно. Эдэнэр дүрбэн жэлэйнгээ даабари дүүргээд, 1970 оной түсэбөөр хүдэлжэ байна. Эдэнһээ жэшээ абаһан бэшэшье олон хүдэлмэришэд эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа байна. Эдэнэр үбэлэй үедэ һаадгүйгөөр хүдэлхэ бэлэдхэл эртээнһээ хэжэ дүүргээ. Тиимэһээ модо бэлдэхэ түсэб даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахань.

К. ЖАМЬЯНОВ.

„БУРЯАД ҮНЭНЦЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Яараагүй һаа, даарахал"

Гэһэн гаршагтай статья манай газетын октябриин 3-най номерто толилогдоһон юм. Статья соо Химнын совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хонидтоо дулаан байра бэлдэнэгүй. Д. Бэиров, И. Замбалаев гэгшэдэй хонидой отарануудай үбэлэй байра хүсэд заһабарилагдаагүй. Мүн хонишон Цыретор Лубсановай отарада хүнүүдэй байха гэр заһагдаа, дулаалагдаагүй, үмхиржэ, хүйтэ оройдоо барихаяа болинхой гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Статья соо хэлэгдэһэн баримта шалгажа үзэхэдэ булта тодороо. Совхозой дирекци, мэргэжэлтэд хонидоо дулаан байраар хангахын зорилгоор тусхай хэмжээ ябуулга хараалһан байна. Баиров, Замбалаев гэгшэдэй отарын байранууд мүнөө заһабарилагдажа дүүрээ. Мүн тус отарын хонид үбэлэй үедэ эдихэ үбһэн, зеленко зөөгдэжэ эхилһэн байна гэжэ Сэлэнгын аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшын уялга дүүргэгшэ нүхэр Звягин манай редакцида мэдээсэбэ.

„АМАР САЙН, РЭГЗЭМАА!"

…рэ иигэжэ хэлэхэ ду- …гүй хүрэнэ. Юундэб …намда дүтын нүхэр гү, … таниха байһан мэтээр …э эхэнэр минии үеын …эды эгэшэшье байжа

… гэрэлэй урда эрьен … удаан хараба. Нюу- … уршалаагүй. Энэнь … түрхидэггүй, нидхэеэ … байһанһаань бай- … Гэбэшье ондоо …юумэ олобогүй. Га- …үрн харахын аргагүй. … сагаахан, ута нарии- …нь арбан долоотойһоо …ой хүхэ шобторһон- …ээрээ булсылдажа, … хара эг шэнгэжэ, …агар гэшүүһэн шэнги

…шандаа энээхэн хүр- … хүгжэмшэ болохоош … —гэжэ Рэгзэмаа һа-

…оонь хара буужа, га- … халхалба.

…шо Цэрэн Галановай …рэгзэмаа»*) гэжэ шэнэ …эхилнэ. Нэрлэгдээшэ …соо Эсэгэ ороноо хам- …хэ дайнай үедэ һур- … малшад, таряашад … нютагай басаганай …хай уншанабди. Рэг- … заяан ганса өөртэнь …он тиимэ басагадта …энэр эжынэртээ, эгэ- …эн абанартаяа хамта …«фронтдо» гэһэн уряа … бүрэнхыһөө үдэшын харанхы болотор аһан шадалаараа хүдэлдэг бэлэй...

Туужын байгуулалта гэхэ гү, али композици тиимэшье орео бэшэ. Рэгзэмаа тухай хөөрөөн эндэ абтаһан хэһэгээр эхилнэ. Туужын түгэсхэлдэ Рэгзэмаа гэрэлэйнгээ урда зогсоһоор. Гэрэлдэ бэеэ хаража байха һамбаандань автор Рэгзэмаагай бүхы наһанайнь намтарые бидэндэ домоглон хөөрэжэ үрдибэ гээшэ гэжэ уншагшын ойлгохоор.

«Үнеэнэй хүхэ шобтор шобторһоор эг болошоһон ажалша улаан гарһаа эшэхэ юумэмни оройдоош үгы. Хүгжэмшэн боложо шадаагүйб, теэд тэрэ минии гэм бэшэ. Бүгэдэ зоной хуби заяан соо минии үйлэ хуби тиимэл байгаа гээшэ бэзэ даа,—гэжэ Рэгзэмаа гэрэлэй урда гансааран байһанаа мартаад, ойлгомторгүй шангаар үгэлбэ»,—гээд автор туужадаа точко табяа.

Зүб даа. Үнэхөөрөөшье арбанхан долоотой, һургуулида һуража ябахадаа, Рэгзэмаа хүгжэмшэн болохоёо шиидэнги ябаа. Хүгжэмшэн болохоор бэлигтэйшье түрэһэн байжа магад. Теэд хүсэл бодолоо өөрынгөө муугаар хүсэлдүүлжэ шадаагүй бэшэ. Харата муухайгаар үүдхэгдэһэн, совет арадай амгалан ажалые таһа дүүрэһэн дайн зэмэтэй.

Рэгзэмаа хадамда гарангүй, гансааран үлэнэ. Дуратай хүбүүниинь, хүнһөө һүбэлгэн, сэбэр һайн сэдьхэлтэй, Базарынь дайнда баатарай үхэлөөр алдалаа. Теэд Рэгзэмаа сэдьхэлэйнгээ ямарханшьеб буланда найдалаа бадарган, тэрэ һүрөөтэ мэдээсэл асарһан саарһанда этигэнгүй ябаа. Өөрөө найдахаһаа гадна, Базарай эхын сэдьхэлдэ найдал түрүүлнэ.

Зүгөөр... Базарынь бусаагүй. Сохом бусахагүйень, сохом алуулһыень Базартай хамта дайнда ябаһан Галдан Балданов гэршэлнэ.

Дайнда гэмтэнгүй, үбсүүгээрээ дүүрэн орден, медаль зүүжэ ерэхэ хуби талаантай байһандаа толгойгоо эрьеэ юм гү, али яагаа юм? Зүгөөр Галдан хамта дайлалдаһан нүхэрэйнгөө инаг басагые үмэгшэлжэ, юугээршье хэмжэшэгүй уйдхар гашуудалыень хүнгэдхэхын орондо сэдьхэл руунь нёлбоод, нангин һайхан мэдэрэлыень дэбһээд арилшоо. «Рэгзэмаа, би гайханаб. Базар оройдоо ойрошни хүрөөгүй байһан байгаа гээшэ гү? Юун гэһэн жэгтэй юм! Ээх, Базар, Базар...»—гэжэ тэрэнэй бүдүүлиг садхаланаар хэлэһые һанаял. «Намда хамаагүй. Дайнда хамаг үхэлэй нюур харааб» гэжэ бэедээ найдаһан Галдан сэдьхэлээр сэбэр хүнүүдэй хоорондохи харилсаае ойлгохо сэнэггүй. Тиимэһээ сэдьхэлэйнгээ баялигаар Рэгзэмаагай шэгшыдэньшье тэрэ хүрөөгүй, хүрэхэшьегүй байгаа. Энээниень Рэгзэмаа абаһаар ойлгоо. Тиигэжэ тэрэ хоёрой хоорондо зүрилдөөнэй (конфликт) һабагша татагдаба.

Галданһаа хүбүүтэй болоходоо, Рэгзэмаа бүхы сэдьхэл бодолоо үри бэедээ зорюулна. Хүбүүгээ хүнэй зэргэ хүн болгохо гэһэн эхын һайхан һанал мэдэрэлдэ абтаа.

Ганса бэе ябаад хүбүүтэй болоһондоо Рэгзэмаа зэмэтэй бэшэ. Хүнэй хуби заяан элдэбээр эрьедэг ха юм. Тэрэниинь хамта хүдэлдэг нүхэдынь, нэн түрүүн Базарай эжы һайн ойлгоно. Хэрбээ Базарайнгаа амиды бусаа һаа, Рэгзэмаагаар бэрине хээд, аша хүбүүтэй болохо золтой байха һэн бэзэ. Теэд бүхы юумэн хүнэй һаналаар болодог бэшэ.

Туужа соо ондоошье зүрилдөөнүүд бии. Нэгэдэхи зүрилдөөниинь нийтын шанартай. Нэгэ талаһаа, шэнэ ерэһэн зоотехник Дандар Балбаров хуушан хараа баримталдаг Шагдаров (колхозой түрүүлэгшэ) хоёрой хоорондохи зүрилдөөн.

Тэрээнһээ уламжалан үйлдэгшэ нюурнуудай хоорондо олон һалаатай, хубиин зүрилдөөнүүд гарана. Хуушан ёһо гуримда дадашаһан, ямаршье шэнэ һайн юумэндэ этигэл ядангяар, айнгяар хандадаг Шагдаров зоотехнигтэ дураа гутажа эхилнэ. Һүүлэй һүүлдэ дураа гуталгань үзэн ядалгаар һэлгэгдэжэ, яажашье һаань, Дандарые муудхажа, колхозһоо хашажа ябуулха һэдэлгэ түрүүлэгшэ гаргана.

Тэрэ һэдэлгэдэнь Дандар Рэгзэмаа хоёрой харилсаан ташуур боложо үгэбэ. Тэрэ ташуурайнь эршые гүрэлсэхэ хэрэгтэ Галдан горитой үүргэ бэелүүлнэ. Рэгзэмаада һэе орогүй голоһондоо, тэрээндэ тоолгохо найдалаа гээһэн Галдан ехэ хоротой. Үһөөгөө абахын тула хардалга гүрдэлгыешье тэрэ сээрхэнэгүй.

«Һалихай, һэбхи ябадал» гаргаһанайнгаа түлөө Дандар партиһаа гаргуулба. Тэрэ хэрэгээрээ обком руу ошоһон аад, Дандар һөөргөө бусаагүй. Тухайлхада өөрынгөө бүлэдэ бусаһан янзатай.

Цэрэн Галановай «Рэгзэмаа» гэжэ туужые дутагдалгүй гээ һаа, тон буруу юм ааб даа. Туужа соо хүсэд ойлгогдонгүй үлэшэхөөр хуудаһанууд бии. Нэгэдэхинь, Рэгзэмаа Дандар хоёрой хоорондо һэшхэлэй харилсаан сохом байгаа юм гү? Байгаашье бол, хэр зэргэ гүнзэгы байһан юм?

Хэрбээ үнэхөөрөө Рэгзэмаада тиимэ дуратай байгаа һаа, Дандар тиимэ бэлээр сухариха һэн гү? Городойнгоо байдалые хүдөө нютагаар агсаха дурагүй үлэһэн Тамара һамганиинь Дандар тухай юу хээ дуулахадаа (хэн дуулгааб? Галдан гү?) ерэжэ, айхабтар ехээр шууяа татажа, партиһаань гаргуулаа. Али тиихэдэнь, Дандар айшоо гү? Ехэ бараг, холын бодолтой гэжэ һанан гэһээ, ахирхан амитан байшаба гү?

Гэхэтэй хамта туужа соо харуулагдаһан райкомой секретарь Баторовшье, колхозой парторг Найдановшье һөөл бирагүйхэнөөр харагдана. Тэрэнь парткомой зүблөөн дээрэ коммунист Дандар Балбаровай асуудал шиидхэхэ үедэ элеэр харагдана.

Эндэ туужа сооһоо нэгэ жэшээ дурдая:

— «Зай, нүхэр Балбаров, юун болоо гэнэбибди? Һамганһаа һалахаяа һанаа гүш? Манай райкомдо һамганһааш бэшэг ороо. Мүнөө энэ партком дээрэ түрүүн хэлсэхэ болообди. Би зорюута ерээб, — гэбэ Баторов.

Зон булта һууридаа хүдэлшэбэ. Эсэһэн, унтахаяа һанаһан зариман сонхоор һэрюун һэбшээнэй ороһон шэнги, гансата һэргэшэбэ. (Парткомой гэшүүдшье һаа, муу юумэндэ дуратайшуул гээшэ бэзэ?— Ц. Д.). Тон һонирхолтой асуудал зүбшэхэнь ха юм! Дандар зүрхэеэ даража, Баторовай сэхэ асууһан асуудалда аргааханаар харюусаба:

— Һанаашье бэшэ, үнинэй һаланхай зомди.

— Заргаа гараа зон гүт?

— Үшөө үды.

— Тиихэдээ һалаадүй гээшэт. Тиихэдэ шамайе нэгэ Жамбалова Рэгзэмаа гэжэ һамганаар орёолдоо гэнэ. Энэ зүб гү? (Энэ асуудал райкомой секретарь табина гээшэ ааб даа. «Нэгэ Жамбалова Рэгзэмаа гэжэ һамганаар» гэхэдээ яана гээшэб? Наһаараа һаалишан ябахадаа, Рэгзэмаа, тухайлхада, муу хүдэлөөгүй, түрүү зэргэдэ ябаһан шэнги. Тэрэ саанаа фермые даагша. Райкомой нэгэдэхи секретарь ажаглаха янзада, аймаг соохи түрүү хүнүүдээ арбан хургандаал адли мэдэхэ байгша.—Ц. Д.).

— Би орёолдоогүйб, Рэгзэмаатай наһаараа һууха хүсэлэнтэйб, — гэбэ Дандар.

— Энэ һамгыень һайн танихабди. Һаалишан. Нэгэ хүбүүтэй,—гэжэ Баторовта Найданов ойлгуулаад орхибо. Зон дахин байрадаа хүдэлшэбэ. Бэе бэеэ доогуур хадхалсажа, эмнилсэжэ оробод.

— Теэд хүбүүнэйнь эсэгэ хаана юм?— гэбэ нэгэ хүн.

— Эсэгэгүй юм.

— Юун гэжэ? Эсэгэгүйгөөр хүн түрэдэг юм аал?

— Гэртээ түрэһэн эхэнэр байгаа юм ааб даа. Ятараа ойлгожо ядааша болонош. Али иимэ юумэ оройдоо мэдэхэгүй хүн гүш?

Зон шангаар энеэлдэшэбэ. Гансал Гомбоев Амгалан хоёр абяагүй һуужа үгэбэ. Хамагһаа ехээр нэгэдэхи секретарь Баторов энеэбэ».

Гэхэ мэтээр парткомой зүблөөн дээрэ тоншье бирагүй, жэжэ хөөрэлдөөн гарана. Энээндэнь хэр үнэншэхөөр бэ? Гомбоев Амгалан хоёрһоо бэшэн нэгэдэхи секретарьһаа, эхилээд, парткомой бусад гэшүүд хүрэтэрөө Рэгзэмаада (Дандарта бэшэ!) муу һанажа байһан шэнгеэр үзэгдэнэ. Юунэй түлөө? Ганса бэе эхэнэр хаданьгү? Ойлгогдоногүй. Булта шахуу нютагайнь зон хэбэртэй. Тиимэ хадаа Рэгзэмаае бага балшарһаань хойшо һайн мэдэхэ байха һэн гэжэ һанахаар лэ. Али тиимэл һаа, харатай-гүрэтэй хүнүүдыень оложо (коммунистнар ха юм!), парткомой гэшүүдээр һунгаа юм гү?

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, туужын хоёрдохи хахадынь түрүүшынхиһээ һураггүй һула байна. Автор үйлын хүгжэлтыень яаруугаар харуулаа гээшэ гү даа, хахад хухадынь хэлээд гарашаһаншуу.

Би бүхы образууд тухайнь хэлэжэ, гүйсэд дүүрэн шэнжэлэл хэхэ зорилго урдаа табяагүйб. Шүүмжэлэгшэд бии ха юм. Рэгзэмаа тухай, тэрэнэй хүшэрхэн хуби заяан тухай уншахадаа, өөрынгөө хэдэн һанамжа хэлэхэеэ хүсөө һэм.

Эды еды дутагдалтайшье һаа, Цэрэн Галановай шэнэ туужа уншагшадые яһала һонирхуулха зохёол гэжэ һанамаар. Гол удхынь хараа шэглэл, минии һанахада, дайнда эсэргүүсэһэн удхатай гээшэ ха. Автор тэрээн тухай сэхэ хэлээшьегүй һаа, дайе өөрынхеэрээ эсэргүүсэжэ шадаа. Хэрбээ дайнай болоогүй һаа, олон юумэ ондоо байха һэн, Рэгзэмаа олондо мэдээжэ хүгжэмшэшье болохо һэн аалам, Галданайшье аяг зан тон ондоогоор, һайнаар хүгжэн бүрилдэхэ һэн бэзэ гэхэ мэтэ бодол түрэхэ юм. Тиимэһээ дайнай аюул амитан зониие үшөө дахин бү дайраһай, шэнэ үеын басагадай хуби заяан хожомоо Рэгзэмаагайхи шэнги бү байг гэжэ юрөөе.

Дайнай залинда дайрагдажа, хүшэр хүндөөр эрьеһэн хуби заяатай буряад эхэнэртэй авторай бидэниие танилсуулһаниинь һайшаалтай. Тус зохёол уншаад байхада, бэлигтэ ород совет уран зохёолшо Михаил Алексеевэй «Хилээмэн —юумэнэй нэрэ» гэһэн туужа соо харуулагдаһан Журавушка гэжэ ород эхэнэртэй Рэгзэмаае сасуулжа үзөөб. Тэрэ хоёрой хуби заяан адлирхуу, хоюулан һайхан сэдьхэлтэйнүүд. Журавушка үбгэнөө дайнда алдаа, зүгөөр хүбүүтэй үлөө. Рэгзэмаагай нүхэсэжэ ябаһан инаг хүбүүниинь бусаагүй, харин һүүлдэнь хүбүүтэй болоо. Тэдэнэр — хоюулан һаалишад. Тиимэһээ Рэгзэмаае «буряад Журавушка» гэжэ нэрлэхэ дуран хүрэнэ. Тиимэһээ: «Амар сайн, Рэгзэмаа — буряад Журавушка!» гэжэ хандана б.

Ц. ДОНДОГОЙ.

*) Цэрэн Галанов «Рэгзэмаа» «Байгал» журнал, 1969 … номернууд.

3. НАЙРАМДАЛ СООҺОО МАНДАҺАН ГОСХОЗ

Мүнөө Монгол Арадай Республикада гүрэнэй ажахынууд—госхозууд хүдөө ажалда гол һуури эзэлнэ. Бидэниие нэгэ госхоздо уриба.

Монголой талада гарабабди. Юунтэйшье жэшэшэгүй аажам, тэнюун тала абяа шэмээгүй һунана. Абяагүйхэнөөр саһан бургана, абяагүйхэнөөр мянга түмэн мал бэлшэнэ, абяагүйхэнөөр талын бүргэдүүд элинэ. Мүнөөнэй дуутай-шуутай, атомна хүсэнэй эршэтэй үедэ газар дэлхэй дээрэ иимэ абяа шэмээгүй тала гэжэ хомор олдохо гэхээр. Харин гэнтэ тепловоз буха шэнгеэр зоходоод, талын дундуур ашаа тээһэн залгаа олон вагонууд асари ута абарга могой шэнги гонзойбо. Үшөө тиигээд аха захагүй автомашинанууд, холо холо алхалалдаһан электродамжуулгын түмэр арангануud...

Тэрэ ошожо ябаһан ажахымнай угаа шухаг удхатайгаар нэрлэгдэһэн байба. Юрэ Монголдо шэнэ риин нэгэ, хоёр, гурбан таһалгатай байратайнууд, халуун хүйтэн уһатай, уурал түлюуртэй, электрын галтай. Тээ саана, голой эрьедэ, малай дулаалмал байра—200 үнеэдэй байха типовой барилга гонзойно. Ороохо хатааха томо түхеэрэлгэ, машина техникын багтаамжатай гараж урда захаарнь жэрылдэнэ. Бүгэдые сахилгаан гэрэлээр хангадаг өөһэдын электростанцитай. Эдэ бүхы барилгануудые харахада, тон оролдосотой наринаар, тон бата бэхеэр, уран гараар бүтээгдэһэн байна.

Һургуулиин байшан дээрэ ном уншаһан үхибүүн, хүүгэдэй саад дээрэ—гүйгөөшэ морёор дүүлиһэн бишыхан хүбүүн гэхэ мэтэ... Гоёл байна даа!

— Энэ хадаа Монгол Зүблэлтын найрамдалай халуун элшэ доро мүндэлһэн сэсэгүүд болоно. Иимэ комплекснууд гансахан Сэлэнгын аймаг соо гурбан бодожо байнхай, бүхы Монгол орон соо

Сэлэнгын аймагта сэсэрлиг саадууд бии боложо байнхай. Тэндэнь элдэб түрэлэй үлир жэмэс ургуулагдана.

бүтээлнүүдтэе нэрэ зүүлгэхэдээ ехэ сэсэн мэргэн, уран гоё, удха түгэлдэр байна: Алтан-Булаг хото, Дархан хото, Баясхалан гол, Сайхан хүтэл, Арсалан бүхэ, хүнэй нэрэнүүд—Наран-Сэсэг, Түмэн-Жаргал, Оюун, Субад, ажахын нэрэнүүд — «Илалта», «Гэрэлтэ зам», «Мандал», «Найрамдал»... Бидэнэй ерэһэн госхоз—«Монгол Зүблэлтын найрамдал» гэжэ найжалагдаһан ажахы—Дархан хотоһоо хорёод модоной газарта, гоё һайхан гол дээрэ тогтонин дарайжа байна. Хахад харгыдамнай госхозой дарганар угтан абажа, түб дээрээ асарба.

Энэ госхоз шэнэ газарта шэнээр буусаяа түхеэржэ, манай ерэхэдэ һаял нүүжэ түбхинэн байба. Эндэ хамаг бүхы барилга байшангуудынь, байдал һуудалынь сүм шэнэ, үнэөө баригдаһаар. «Манай ажахын һуудалай энэ бүхэли комплекс Совет засагай бэлэг юм»,—гэжэ тэндэхинин малшад, таряашад омогорхон мэдүүлнэ.

Тэрэ ажахын дарга, хүдөө ажал дээрэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ гушаад жэлдэ ябажа байһан нүхэр Д. Загдгочоо, партийна комитедэй секретарь, залуухан агроном Л. Цэндорж шэнэ байра байдалаа үзүүлнэ.

Хирпиисэ, шулуугаар бариһан бүхэли тосхон. Конторын хоёр дабхар байшан—директорэй, орлошоноройнь, хүдөө ажахын һалбари бүхэнэй мэргэжэлтэдэй тусхай кабинедүүд, парткомой, ревсомолой болон профсоюзна эмхинүүдэй таһалганууд бүхы түхеэрэлгэ мебельтэеэ шэнэхэн шэрэ будагаараа ялайлдана. Тиигээд бишыхан хөөрхэн монгол хүүгэдэй сэсэрлиг саадай богоһо алхабабди. Энэ һаруул уужам ордониие эдир залуухан басаган эрхилнэ. Таһалгаһаа таһалга дамжан оронобди—нааданай таһалга, угаалай газар, эдеэ хоолой таһаг, унталгын газар (үбэлэй ба зунай амяраа), аятай зохидхон түмэр орон, нааданхай шэнги жаахан, наартай зохидхон стол, стул, шкаф, тагууд, юрэ хүүгэдэй саадта хэрэгтэй бүхы хэрэгсэлнүүд хуу шэб шэнэхэн, яб ялагархануud—нюдэ баярлуулма, сэдьхэл хүдэлгэмэ жаргалтай заахан зоной жаргалангай орон энэ гэмээр. «Эндэ азатай 50 үхибүүд хүхюун зугаа, хүгтэй байдалаа эхилхээ үглөө-мүнөө морилхоёо байна»,—гээд тэрэ саадай эзэн эхэнэр шоглтойгоор хэлэбэ. Саашадаа найман жэлэй һургуулиин хоёр дабхар байшан. Класс бүхэниинь ондо ондоо таһагтайнууд, үшөө тиигээд химиин, физикын болон бусад тусхай кабинедүүд, уужам ехэ спортивна зал бүрин түгэс түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдтэеэ дарайна. Оршон тойрон арбаад гаран байрын гэрнүүд, булта хоёр-гурбан дабхарнууд, досоогоо тус бүарбаад гараха юм,—гэжэ парткомой дарга Цэндорж манда тодорхойлно.

Үдэшэлэн госхозой эдэбхитэдээр хүндын столдо уулзажа, удаан саг соо, орой болотор ярилдаа зугаа хэбэбди. Түрүүшын хундага Монгол-Зүблэлтын найрамдалай түлөө, энэ найрамдалай эхи табиһан В. И. Ленинэй, Сүхэ-Баатарай түлөө баригдаба.

— 1966 ондо Советскэ Союзай Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев Монгол орондо ерэхэдээ, манай госхоздо айлшаар бууһан юм. Манай малшад эгээл хүндэтэ айлшандаа монгол мори бэлэглээ һэн...

— Манайхяар совет космонавтнууд ябаа һэн. 1967 ондо манай аймагта болоһон Монгол-Зүблэлтын найрамдалай фестиваль дээрэ байлсаа бэлэй...

Ингээд лэ хөөрэлдөөмнай улам ульгам боложол байба. Монгол хүнэй шог үгэ барагдаха бэшэ. Манай жолоошон ябалсаһан үнинэй шофер, «арба модо» гэжэ манда нэрлүүлһэн наһажаал намарай айраг сэгээһээ налархай боложо, хүлһөө аршасагаан һуухадань, бидэнэр харгынгаа утые һануулнабди:

— Одоо хэды модон үлэбэб?

— Арба модо.

Тэрэнэй хэлэһэн арбан модые шабар шабха соогуур арай шамай дабуулаад асуухадамнай, үнөөхил «арба модо» гэдэг байгаа. Мүнөө тэрэнээ һанаад, ингэжэ удхалба:

— Монголой тала модоор бэшэ, моринной хурдаар хэмжэгдэдэг юм дээ.

Тиимэшье ха даа. Хойто захаһаа урда хизаар хүрэтэрөө нэгэ автомашинын наһа эдимэ зайтай Монголой газар дайдые километрээр тооложо ябахань хэсүү шэнги һанагдана.

Бууза табилган, сай аягалалган түлэг ябажа байба. Газаа дотоогүй монгол угалзануудаар шэмэглэгдэһэн томо шаажан аяганууд соо һүтэй дабһалмал ногоон сай уурал бааяна. Түбшэн янзаар оошон һууһан Загдгочоо хоёр нюдөө уйтахан болгоод, холын юумэ сэдьхэлдээ удхална хэбэртэй. Ехые үзэһэн нюдэнэйнь углуугаар жэжэхэн атирааnууд наранай элшэдли сасаржа, сохо дээгүүрхи уршалаануудынь монгол угалзануудые һанаанда оруулна. Эртэ урдын түүхэтэй энэ ороной урашуулай ухаан cooһoo түрэһэн, уран гараар зурагдаһан, мянга гаран ондо ондоо удхатай угалзанууд бии гээд ном һудар соонь байха. Монголшууд тэдэ угалзануудаар гэрэйнгээ туурга, үхэг ханзаяа, эмээл хазаараа, дэгэл хубсаһаяа, аяга табагаа шэмэглэдэг, алта мүнгэ гүйлгэдэг байна. Соёмбо. Түмэн жаргалан...—гээд лэ тэдэнэйнь нэрэ удха захагүй. Бидэ үнинэй досоогоо хаажа ябаһан асуудалаа табибабди:

— Соёмбо гээшэ ямар удхатай гэдэг байнаб?

— Соёмбо гү? Ай, айхабтар гүнзэгы удхатай! Юуб гэхэдэ, соёмбо мүнөө манай улас түрын һүлдэ тэмдэг байна бшуу,—гээд Загдгочоо эхилбэ. Соёмбо дотор холбон найрамдуулһан суртаалые мүнөө манай монголшууд үзэгшэлэн дүүргэхые шармайн ябадаг: Эхэ ороноо энхэ тайбанаар орошуулхын тулада, нюдөө хэзээшэ анидаггүй загаһан шэнги һэргэлэн, дайсадтаа түмэр шэнги хатуу, нүхэдтөө үнэн шэнги сэхэ байха ёһотой! Энэ хоёр талаарнь гонзойһон сэб сэхэ самсаалнууд хадаа монгол хүнүүнэй сэдьхэл зориг гээшэ—найдамтай үнэн, түбшэн, дорюун, хэзээшье хазайхагүй сэхэ сэбэр байха. Дээрэнь—һара, наран, гал дүлэн—энэ болбол манай орондо гэрэл туяа элбэг, гал дулаа дэлбэг гэһэн удхатай. Эгээл манлай дээрэ—замымнай заагааша мүнхэ мүшэн—жаргалымнай заягааша табан хушуута алтан одон. Илалтын одон. Соёмбо дээрэ энэ одон ехэл һайнаар тааралдаһан, хэтэ мүнхэдөө һууряа олоһон, манай хоёр арадуудай шуһа мяханай түрэл холбооe баталһан юмаа!

Ингэжэ соёмбын удха тайлбарилагдаба. Досоомнай бүри халуун, сэдьхэлнай үшөөш дүтэ бололсобо. Үнинэй хүлеэгдэжэ байһан монгол дуун гэнтэ ханхинашаба. Дуулаһан хүниинь барандаа нюдөөрөө бэдэршэбэбди. Харан гэһэй, залуухан басаган, хэдыдээш ерээд манаар һуулсаһыень обёороогүй һууһандаа аягүйрхэбэбэди. Урда урдаһаа харалсахадамнай ойлгоһон Цэнддорж шэхэндэмнай шэбэнэбэ. «Дулмаа, манай эрхим гаруу тракторшан...» Дууншье нэгэ халижа, нэгэ дунда орожо, шэнхинэһээр лэ. Юун тухай дуун бэ? Асууһанайшье үлүү, ойлгожо ядаха юумэ үгы: морин тухай. Морин тухай гэжэ гү? Үшөө дуран тухай. Зүб даа.

«Морин дуран хоёр—
Монгол дуунай оопор...»—гэжэ дуулаһан байна.

Теэд энэ дуунай ооһор жолоо барилсаад, моринойнь толгойдо хүрэлсээ. Эмниг жороо морин тухай энэ дуун соо инаг гансаяа магтан дурдаһан ара удха нюугаатай: хурдан жорхой хүлтэй бэлэй, хуба һонор шэхэтэй бэлэй, хун һайхан хүзүүтэй бэлэй, дун сагаахан шүдэтэй бэлэй, гунан загаһан һайбартай бэлэй, гуаа һайхан нюргатай бэлэй...

Ирагуу Дулмаа хүүхэн иимэ дуунай дээжые инаг сэдьхэлэйнгээ оёорһоо үргэбэ. Теэд гайхалтайшье, һайханшье байна,—залуухан монгол хүүхэн аад, танигдаадүй айлшадта иимэ найдалтайгаар үндэһэн монгол дуугаа үнэн сэдьхэлһээ бэлэглэхэ гээшэ одоол түрэл гаралай, аха дүүнэрэй ёһо ха юм. Эндэ манай досоо монгол оньһон үгэ һанагдаад орхибо: «Нүхэдтэй байбал—тала мэтэ уужам, нүхэдгүй бол—альган мэтэ уйтан».

— Энэ дуун анханда тунгалаг һайхан Тамир мүрэнэй эрьеһээ гараһан гэдэг,—гээд манай жолоошон залуу болоод орхино. Бидэнээр ябалсаһан Лодойдоо эмнигэд гэжэ үбдэгынь хадхаад абаба, тэрэнш туһа болоогүй. Үбгэн Намсарай үльгэрһөө һабагша татаба. Тамир мүрэнэй эрьедэ Тайхар гэжэ үльгэр домогто ороһон үхэр шулуун мүнөөш бии. «Гэрэлтэ зам» нэгэдэлэй дэбисхэр дээрэ. Эртэ урдын сагта энэ тунгалаг гол дээгүүр аюумнагта ехэ аюул тохёолдоһон гэхэ. Тэндэһээ жараад модоной хараада байһан хүхэрэгшэ хада, хөөбэлзэг үүлэнэй хоорондоһоо...

— Арбаад модо бэшэ гү?—гээд энеэлдэнэбди.

— Үгы, одоо жараад модоной газар. Тэндэһээ арбан табан толгойтой абарга ехэ луу гаража ерээд, ой тайгые орһонтойнь, улад зониие уг гарбалтайнь залгиха үрэбхихээ мүлхибэ. Уһан дээрэ тархинуудайнь үзэгдэхэдэ, уулын саана һүүлынь шарбалзан байгаа. Улад зоной уйлан хайлан байхада, Бэлигтэ-Баатар гэжэ нютагай бүхэ арбан табан толгойтой абарга ехэ лууе нисуулха гэжэ шиидэбэ. Тиигэжэ хойморой үндэр хада дээрэ гараад, тэрэ Тайхар гэжэ үхэр шулуу үргэлһэн бэеэрээ, аһан шадалаараа абаргын тархи руу хаймадаба. Арбан табан толгойнь газар худар шаагдажа, ами табиһан луугай бэе Тамир мүрэндэ шэнгэбэ. Арад зон аажам сээжэдээ агаар сэбэр амилжа, аршалагдаһан домогтой...

Энэ домог хооһон һанаанһаа гараагүй, холын бодолготой байгаа,—гээд Загдгочоо үргэлжэлүүлнэ.—Арад зон аяар холоһоо эрхэ сүлөө, амгалан тайбан байдалаа ингэжэ зүгнэдэг байһаниинь элитэ. Харин одоо үльгэр домог үнэн болоо!

Удаань бүри халуун хөөрэлдөөн үүр сайтар шахуу замхабагүй. Шүлэгөөршье, дуугааршье, оньһон үгөөршье хөөрэлдөөн бусална: заримдаа һанахада, сэсэн үгын мүрысөөн боложо байһаншуу һэн.

— Холын хадануудые хурын үүлэн ниилүүлдэг, холын хүнүүдые хэрэг ажал нэгэдүүлдэг.

— Хоёр нүхэд—хэрэм хашаа, хоёр эбгүйшүүл—хуурай шүргэ.

— Нүхэдэй баярлахада, дайсадай хорон бусалдаг.

Ингээд лэ захагүй «дуу хаялсаан», «сэсэ буляалдаан» болошоно. Монгол, буряад, ород дуунууд—«Шэбээ Хяагта», «Монгол сайхан орон», «Алтаргана», «Гоёл байн даа», «Алтанхан тахатай моринетнай», «Байгал далай», «Катюша», «Хада уула, харгы замаар», «Москва шадархи үдэшэлэн» гээд лэ — аялганууд хойнохойноһоол салгидан, «Монгол-Зүблэлтын найрамдал» госхозой шэнэ буусын асфальт дээгүүр харьялба. Эгээл эндэ монгол зоной баһа нэгэ сэсэн үгэ яг таараха байба: «Дуулаха гээ бол нэгэн аялгаар, дугтарха гээ бол хамтын хүсөөр».

— Баяртай, молор һайхан Монгол орон!

Ц. ЦИБУДЕЕВ,
Ц. ГАЛСАНОВ.

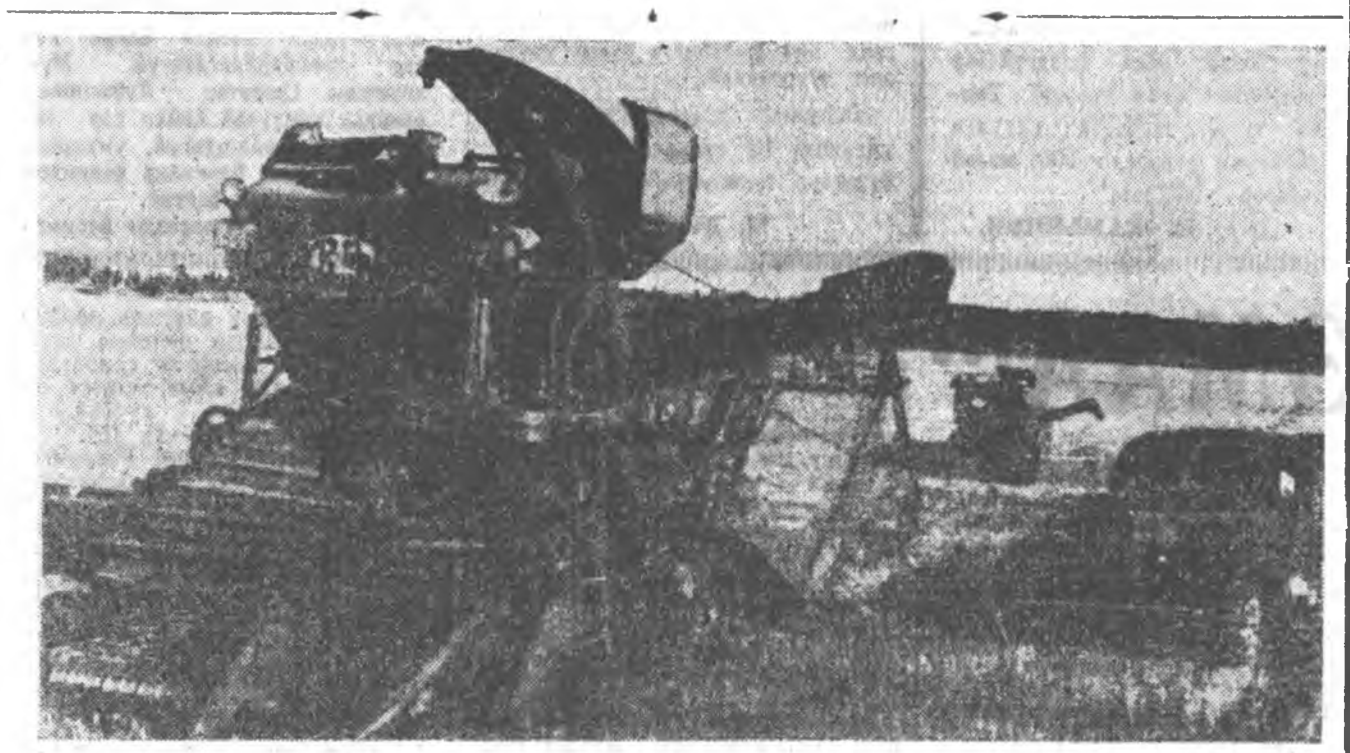

Монголой уужам талануудаар арбай шэнписэ ургуулагдажа, алтан далайн дундуур комбайн-корабльнууд тамаран дабшана. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гүрэнэй ажахын поли дээрэ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ХҮДЭЛМЭРИШЭД ӨӨҺЭДЫНГӨӨ ЭРИЛТЭНҮҮДЫЕ ХАМГААЛНА

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Өөрынгөө зэргэдэ 1.600.000 гаран хүдэлмэришэниие нэгэдүүлдэг США-гай автомобильна ба авиационно промышленностиин хүдэлмэришэдэй нэгэдэмэл профсоюз хадаа салин хүлһэ дээшэлүүлхэ эрилтэ хэнгүйгөөр «бэеэ барихыень», тиигэжэ «мүнгэнэй үнын уналгые болюулха» хэрэгтэ туһалхыень правительствын уряалһан уряае буруушаагаа.

Чикагода нютагай профсоюзна организацинуудай олон тоото түлөөлэгшэдэй үмэнэ үгэ хэлэхэдээ, энэ профсоюзай түрүүлэгшэ Уолтер Рейтер иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Салин хүлһэ дээшэлүүлхэ тухай өөһэдынгөө эрилтэнүүдһээ арсахые хүдэлмэришэд хүсэнэгүй. «Хохидолдо орожо шадахащуул хохидолдо орожо байглэ» гээд тэрэ хэлэхэдээ, өөһэдынгөө продукциин үнэ сэн дээшэлүүлжэ, үзэгдөө дуулдаагүй ашаг олзо оруулдаг компанинуудые хараада абаһан байна. Орон дотор мүнгэнэй үнын уналгын түлөө томо корпорацинууд зэмэтэй, тэдэнтэй хамта правительство ябуулга хэдэг гэжэ Рейтер заагаа.

Эзэрхэг түримхэйшүүл хохидолдо ороно

ХАНОЙ. (ТАСС). Ороной бүхы газар дээрэ американо-сайгон сэрэгүүдтэ Урда Вьетнамай патриодууд сохилтонуудые хэжэл байһаар.

Арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй (НВСО) отрядууд октябрь соо дайсанай 3.400 гаран солдат ба офицерые, тэрэ тоодо 1.000 американецуудые хүлһөөнь буулгаа гээд Освобождение агентствын мэдээсэлдэ үндэһэлэн ВИА агентство дамжуулна. Байлдаануудай үедэ 5 самолёт ба сэрэгэй 9 судные патриодууд усадхаа.

Ноябриин 3 ба 4-дэ Фиоклонг провинцида НВСО-гой сэрэгшэд хэдэ хэдэн зоримгой добтолгонуудые хэжэ, дайсанай 120 гаран солдадые усадхаа, 4 вертолёт буудажа унагаагаа.

Ратьэя провинцида Урда Вьетнамай патриодуудай амжалта туйлаһан тухай «Куанг дой нян зан» газетэ бэшэнэ. НВСО-гой подразделенинүүд ноябриин 6-най һүни дайсанай нэгэ бригадын штаб ба подразделенинүүдтэ сохилто хээ. Патриодууд хадаа дайсанай 500 шахуу солдат ба офицерые алаа, шархатуулаа, 10 сэрэгэй судные уһанда шэнгээгээ гү, али галдаа, буу зэбсэг олоор буляажа абаа.

ХАМТААРАА ХАМГААЛГЫН СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИНУУД

КАИР. (ТАСС). Араб оронуудай хамтаараа бэеэ хамгаалгын соведэй заседанинууд Каирта үргэлжэлһөөр. МЕН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, «Израильтай тэмсэлдэ Араб оронуудай хүсэлэл оролдолгые элсүүлэн эмхидхэлгэдэ хамаатай» сэрэгэй асуудалнуудые ноябриин 9-нэй үдэшэ совет зүбшэн хэлсээ. Ноябриин 9-нэй заседаниин нээгдэхын урда тээ араб гүрэнүүдэй арминуудай штабуудай начальнигуудай уулзалгын үедэ бэлэдхэгдэһэн элидхэлые совет мүн лэ шагнаһан байна. Сэрэгэй байдал тухай ОАР-ай сэрэгэй министр Мухаммед Фавзи энэ уулзалга дээрэ элидхэл хээ. Ноябриин 10-най үглөөгүүр хамтаараа бэеэ хамгаалалгын совет хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

Партизануудай ябуулганууд

КАИР. (ТАСС). «Палестинын арадай сүлөөрэлгын фронтын» саперно подразделенинүүд октябриин 28-һаа ноябриин 8 хүрэтэр ябуулга хэхэдээ, партизануудта эсэргүүгээр байгуулһан бүхэлэлтэнүүдтэе израилиинхидай хэрэглэдэг электронно түхеэрэлгэнүүдэй нилээд ехэ хубинь усадхаа. Энээн тухай Палестинын нэгэдэмэл командованиин түлөөлэгшэ Каирта ноябриин 9-дэ мэдүүлһэн байна.

Аюджа Иерихон хоёрой хоорондохи харгы дээрэ «Палестинын арадай сүлөөрэлгын фронтын» отрядуудай нэгэнэй табиһан минэнүүд дээгүүр гарахадаа, Израилиин сэрэгэй ашаанай машина тэһэрээ гээд мүн лэ соносхогдоо. Тэрэнэй һүүлээр буудалдаанай болохоло, 15 израиль солдат алуулаа, шархатаа, ашаанай машина ба пулемёт усадхагдаа.

«Аль-Асифа» гэжэ Палестиные сүлөөлхын түлөө тэмсэлшэдэй организациин подразделенинүүд ноябриин 8-най һүни Иордан мүрэнэй нугын түбэй хубида Эль-Мундас шадар байрлаһан израиль сэрэгэй лагериие ракетэнүүдээр, бусад буунуудаар буудажа, дайсаниие ехэхэн хохидолдо оруулаа.

Амжалтатай ябуулга

КАИР. (ТАСС). МЕН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор Израилиин эзэмдэһэн Синайска хахад арал дээрэ ОАР-ай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тусхай подразделени дайшалхы ябуулга амжалтатайгаар хээ. Энэ подразделени хойто талынь сектортэ Суэцкэ каналые гаталаад, Эль-Кантара город шадар байрлаһан израиль арминин бронетанкова частиие добтолоо. Дайсанай хоёр танк, сэрэгэй автомашина усадхагдаа алуулһан, шархатаһан хүнүүд бии.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

15 часһаа 19 час 30 минута хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 15 часһаа холо, ойрын һонин. 15 час 10 минутаһаа «Мастера искусств» гэһэн дамжуулга. 16 час 10 минутаһаа «Бидэнэр залуу гвардибди» гэһэн фильм (3 серинь). 17 час 05 минутаһаа спортын һонин. 17 час 15 минутаһаа—кинопанорама. 18 час 45 минутаһаа «Долоон үдэр» гэһэн уласхоорондын программа.

Улаан-Үдэ харуулна. 19 час 30 минутаһаа холо, ойрын һонин. 19 час 45 минутаһаа «Ленинскэ вахтада» гэһэн дамжуулга. 20 час 15 минутаһаа «Совнаркомой секретарь» гэһэн фильм. 20 час 40 минутаһаа концерт. 21 час 10 минутаһаа «Эндэһээ гарбалтайбди» гэһэн телевизионно фильм.

00 час 30 минутаһаа—02 час хүрэтэр Москваһаа дамжуулга.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТАЛА БАРИГШАД ТЭМСЭЛЭЭ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛНЭ

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС-ай корр. А. Жигулев иигэжэ дамжуулна:

Вьетнамай асуудалаар Сагаан байшангай программые президент Никсон ноябриин 3-да найруулан хэлээ. Энэ программыень США-да бүри ехээр шүүмжэлдэг боложо байнхай. «Дайнда дурагүйлхэгшэд энэ программые урмаа таһарангяар угтаа» гээд «Нью-Йорк таймс» газетын шэнжэлэгшэ Финни тэмдэглэнэ. Президентын хэлэһэн үгэ орон дотор урдынхида орходоо һурагүй ехээр дурагүйтэлгые үүдхээ, Вьетнамда правительствын бэелүүлдэг политикые зүбшөөдэггүй байһанаа американецууд элирхэйлэн мэдүүлнэ гээд тэрэ онсолон тэмдэглэһэн байна.

Нью-Йорк штадай Буфало городтохи университедэй түүхын профессор Г. Колко гэгшын «Нью-Йорк таймс» газетэдэ толилһон бэшэг иимэ һанамжануудые элеэр харуулна. «Президент Никсонэй балараар хандалга Джонсоной правительствын дипломатическа удхыень өөрэйнь правительствын хэбээрнь үлөөһэн баримтые, дайн байлдаае сэрэг хэхэ аргаар түгэсхэхые үшөө һэдэжэл байһыень далдалжа шадахагүй. Эдэ оролдолгонуудайнь зорилгодоо хүрэжэ шадахагүй, харин арсалдаа тулалдаае болзоргүй саг соо унжагайруулха, оппозициие, манай орон доторхи бэрхэшээлые бүри ехэ болгохо», гээд профессор бэшэһэн байна.

Олон шэнжэлэгшэдэй һанамжын ёһоор президентын хэлэһэн үгэ США-да дайнда эсэргүү хүдэлөөе үргэдхэхэ шэнэ түлхисэ боложо үгөө. Ноябриин тэп багаар Вьетнамдахи эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэхэ зорилгоор [...] хөөр хараалагдаһан ма[...] нууд октябриин 15-най «[...] гын үдэрэйхидэ» орходо[...] далайсатай байха байһые [...] дэб городуудһаа абтаһан [...] нүүд харуулжа үгэнэ.

«Ноябриин 13—15-да [...] хөөр хараалагдаһан дайн[...] демонстрацинуудые бид[...] хэбди, Урда Вьетнамһаа [...] бүхы сэрэгүүдэй гаргалга[...] шаалгын ябуулгануудые [...] лүүлхэбди» гээд, жэшээлхэ[...] Йоркын университедэй [...] факультедэй студентнүүд [...] шанар өөһэдынгөө мэдүүл[...] солон тэмдэглэнэ.

Американ сэрэгэй алб[...] дайнда эсэргүү нингэ на[...] хүдэлөөндэ улам бүри [...] хабаадалсадаг боложо бай[...] ниие 1.365 американ солд[...] тоодо Вьетнамдахи дайн[...] Пентагоной эльтээһэн 200 [...] дүүлгэ эли тодоор гэршэ[...] Тус мэдүүлгэ «Нью-Йорк [...] зетын ноябриин 9-нэй но[...] лилогдонхой. «Вьетнамдахи [...] байлдаанда США-гай хаба[...] бидэнэр буруушаанабди. [...] хиидэ хосорон һалажа [...] уламжалан бидэнэр угаа [...] гутанабди. Американ зэбс[...] нүүдэй зэргэдэ алба хэжэ [...] най олон эхэ оронойхид [...] раа бодолые дэмжэхэ гэж[...] бидэнэр энээн тухай хэл[...] тэдэнэр бэшэнэ.

Угандада кооператив [...] хүдэлөөн үргэнөөр [...]

КАМПАЛА. (ТАСС). [...] хы хүдөөгэй районууд [...] на хүдэлөөн дэлгэрүү[...] дын юумэ худалдалгын [...] тивуудай министр Эр[...] руун Нил шадар кофе [...] кооперативна фабрик[...] рэ үгэ хэлэхэдээ мэдүү[...] хүдөө ажахын коопера[...] сын мүнгэн 400 мил[...] мүнөө болодог гээд тэр[...] ной хүдөө ажахын шу[...] ла ургамалнууд болог[...] кофе буйлуулгые ба худа[...] нөө кооперативууд хи[...] гэжэ тэмдэглэхэ зуура[...] бумба түгэсхэлөө нигэ[...] рэнэй туһаламжа абаһ[...] вууд ороной экономик[...] дэ мүнөө шухала үүрэ[...]

БОДОЛГОТОЙ [...]

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). [...] даае үргэлжэлүүлжэ [...] найрамдал таанад хангал[...] гүйт. Дайн байлдаае [...] тэрэниие үргэлжэлүүлх[...] но» гэһэн үгэнүүдээр [...] лай түлөө американ тэмсэ[...] Йорк таймс» газетын [...] рэһэз США-гай президент[...]

«Обществодо алба хэ[...] ханинарай комитет» [...] эсэргүү организацин [...] гые газетэ толилһон [...] намдахи американ ззэрг[...] ябуулгада эсэргүү эри[...] шаалга бэшэг соо мэдүү[...] арсалдаа тулалдаае үни[...] зорилгоор правительств[...] ябуулганууд буруушаа[...]

Комитет хадаа Урд[...] дайнай ябуулгануудые [...] нөөр болюулха эрилтэ [...] эсэргүү манифестацинуу[...] тондо ноябриин 13—15-[...] донь, тэрэндэ эгээн лэ [...] хабаадалсахыень органи[...] шүүдые уряалаа.

Үргэнөөр бэл[...]

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). [...] 13—15-да эб найрамд[...] американ тэмсэлшэдэй [...] гүү ябуулга эмхидхэгд[...] лагдаһанхай. Тэрэндэ Нью[...] США-гай бусад городууд[...] бэлдэжэ байнхай. Вьетнам[...] байлдаае зогсоохын түлө[...] нүүлэй элсүүлэн эмхидх[...] тедэй түлөөлэгшэдэй [...] ёһоор Нью-Йоркдо ехэ [...] эмхидхэгдээд, түгэсхэл[...] тенэй хоёр талмай дээрэ [...] болохо. Удаань тэдэнэр [...] хадаа дайнда эсэргүү ма[...] нуудые хэгшэтэй хамтар[...] автобусуудта һуугаад [...] ороход юм.

Тэрэшэлэн городой не[...] пуэрторикан хүн зондо [...] һан тусхай хуралдаан [...] программын ёһоор хар[...] Вьетнам арадта эсэргүү [...] римхэй ябуулгын элэ хүн[...] халда угаа муугаар ну[...] һан тухай хуралдаанай [...] дэхэ байна.

Дайнда эсэргүүгээр [...] руу аяншалга америка[...] түүхэдэ эгээн лэ томо [...] ложо шадаха гээд ЮПИ [...] Вашингтондохи корреспо[...] дээсэнэ.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕ[...]

ТОБШОХОНООР

★ **УЛААН-ҮДЫН ПИОНЕРНҮҮДЭЙ ОРДОНДО.** «В. И. Ленинэй Байгал шадархи хани нүхэд» гэһэн темээр тус хотын 13-дахи һургуулиин 5 — 7 классуудай һурагшадтай һонин хөөрэлдөөн ноябриин 4-дэ боложо. Энэ хөөрэлдөө республикын түүхын музейн научна хүдэлмэрилэгшэ И. С. Клиповская үнгэргэбэ. В. И. Ленинэй соратнигууд П. П. Постышев, И. В. Бабушкин, В. М. Серов болон бусад революционернүүдэй шэн габьяата революционно хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр нүхэр Клиповская хэлэжэ үгэһэн байна.

Хөөрөөсэнь 200 гаран үхибүүд тон анхаралтайгаар шагнажа, олон асуудалнуудые һуража, лаблажа абаһан байна.

★ **ХОЦА НАМСАРАЕВАЙ** нэрэмжэтэ Буряад драмын театрай коллектив 37-дохи жэлэйнгээ театрай сезон уран зохёолшо Н. Дамдиновай «Доржи Банзаров» гэһэн шэнэ зүжэг табилгаар ноябриин 1-дэ нээбэ.

Тус театрайхид Р. Багажабайн «Галаар эрьеһэн галаб», Ж. Цырен-Нимаевай «Чингэс Саянов» гэһэн зүжэгүүдые бүри һалар табихаар бэлдэжэ байна.

Саашадаа Ленинэй шангай лауреат Ч. Айтматовай «Эхын нютаг», Хальмаг арадай удха зохёолой эхи табигша, зохёолшо Баатар Басанговай «Хэнзэ Баян», Монголой уран зохёолшо Лодойдамбын «Гарай табан хурган» гэһэн зүжэгүүдые табижа, буряад арад зоноо һонирхуулхаар хараална.

★ **ПИВЫН ЗАВОД** «Жигулевско», «Невскэ», Таежно», «Московско» гэһэн нэрэтэй пивэ гаргажа, худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ элбэгээр эльгээбэ.

ЗҮҮН-СИБИРИИН ГҮРЭНЭЙ КУЛЬТУРЫН ИНСТИТУТ

КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1969 оной сентябриин 6-най тогтоолой ёһоор культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин факультедэй бэлэдхэлэй отделенидэ.

ҺУРАГШАДЫЕ АБАЛГА ТУХАЙ СОНОСХОНО

Дунда эрдэм дүүргэһэн аад, нэгэ жэлһээ бага бэшэ саг соо ажаллаһан хүдэлмэришэд ба колхозникууд, тэрэшэлэн СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй зэргэһээ табигдаһан хүнүүд абтаха байна. Ажалһаа һамшангүйгөөр 10 һара соо һураха болзортой. 1969 оной ноябриин 17-һоо хэшээлынь эхилхэ байна.

Һуралсалай эсэстэхи дүүргэлгын экзамен институдта оролгын экзамен бололсохо юм.

Бэлэдхэлэй отделенидэ орохын тулада иимэ документнүүд хэрэгтэй: ректорэй нэрэ дээрэ бэшэһэн мэдүүлгэ, предприятиһаа һаа (колхоз, совхозһоо) һайшаалай бэшэг, ажалай дэбтэрһээ абтаһан буулгабари, болбосоролой аттестат (бодотоороо), намтар, медицинскэ үнэмшэлгын саарһан. 1969 оной ноябриин 15 хүрэтэр документнүүд абтаха байна.

Документнүүдые иимэ адресаар эльгээхэ: Улаан-Үдэ город, Сүхэ-Баатарай үйлсэ, № 16, Зүүн-Сибириин гүрэнэй культурын институт. Бэлэдхэлэй отделени. Телефон 23—22.

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: Хүдэлмэришэд болон хүдөөгэй корреспондентнүүдтэ, рабкоровско постнуудта, бүхы уншагшадта хандалга. ТАСС-ай һүүлэй мэдээсэлнүүд. «үгэдөө хүрэхэ саг ерээ» гэһэн В. Алешинагай корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаһанда: Түрүүшын саһанда дарагдаагүй» гэһэн М. Соломенныи корреспонденци, уралан нарижуулагшадай хүдэлмэри тухай Н. Мальцевай статья, түрэл орон соогуур.

Гурбадахи хуудаһанда: Гүрэнэй шангай лауреадууд тухай хөөрэлдөөн, Г. Субботиной статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Уласхоорондын байдал тухай ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Манай адрес, телефону[...]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—[...] приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редак[...] 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—[...] отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—[...] 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленн[...] строительства—61-35, советского строительства и быта—[...] культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, [...] формации—34-05, общественная приёмная—56-62, [...] бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.